

teknikemek

mühendislik, mimarlık ve planlamada

Yıl: 1, Sayı: 1, Ağustos 2008, Eder: 50 Ykr,

Evrensel gazetesinin ücretsiz ekidir.

Türkiye'nin
Su Politikası

EMEK YAZ KAMPI

İzmir-gümüldür

birlikte dinlenmek,
birlikte düşünmek,
birlikte üretmek için...

Hetişim:

Fevzi AYBER Tel: 0 505 581 79 17
Rabia TUNCER Tel: 0505 268 62 48
İlhami ŞAHBAZ Tel: 0505 474 90 25
Ramiz SAĞLAM Tel: 0533 560 72 31

Hüseyinoğulları Tesisleri
24 - 31 Ağustos

Evrensel Kent eki
Özel sayı
Günlük EVRENSEL
gazetesi ile birlikte
Ayda bir Çarşamba günleri
ücretsizdir.
Fiyatı: 50 Ykr

Türü:
Yaygın süreli
Bilgi Basın Yayın
San. Tic. Ltd. Şti. Adına Sahibi:
Ahmet Sami Belek
Sorumlu Müdür:
Mehmet Uğraş Vatandaş

Yayın Kurulu: Ali Bülül, Celal Cezim, M. Arif Koşar,
Mustafa H. Tiftikçi, Nurten Gültekin Çalık, Selçuk
Karstarlı, Taylan Toral, Tunç Şenel
Yönetim Yeri: Eskişehir Mahallesi Dolapdere Caddesi
Karabatak Sokak No: 31/2 Şişli /İSTANBUL
Tel: (0212) 2332036 Faks: 2331860-70

Baskı: SM. Matbaacılık
Çobançşme Mah. Sanayi Cad.
Altay Sokak. No:10 (A Blok)
Yenibosna-Bahçelievler / İSTANBUL
Tel: 0 212 654 94 18
Dağıtım: Doğan Dağıtım
e-posta: teknikemek@hotmail.net

DERGİMİZİN İLK SAYISIYLA MERHABA!

Yayın Kurulu

"Teknolojinin baş döndürücü bir şekilde geliştiği", "bilgi toplumuna" geçildiği yaygaralarının ortalığı sardığı günümüzde özellikle son iki yüz yıldır yöneltilen "bilim kimin hizmetinde" sorusu tüm yakıcılığıyla yeniden ve yeniden karşımıza çıkıyor.

Bilimin gelişmesi tarihsel olarak ilericidir. İnsanlığın daha az emekle daha çok üretmesini sağlayıp kaynak kıtlığı yüzünden birbirine düşmesinin koşullarını ortadan kaldırır. Eşit Ve özgür bir toplum kurulabilmesinin yolunu açar.

Ancak bilimsel bilgi birikimini, onun uygulanış biçimi olarak teknolojiyi halka karşı bir silaha döndürmek isteyenler bilimsel gelişmeyi "yüce çıkarlar uğruna" kurban etmekten çekinmiyorlar. Bilim, bilimsel gelişme ve teknolojik olanakların yüksek bir gelişme seviyesine ulaştığı günümüzde, insanlığın en temel ihtiyaç maddelerinden yoksun kalması yaşadığımız dünyanın çelişkilerinin ne kadar büyük ve yakıcı olduğunu göstergesidir.

İnsanın yaşamı için temel bir gereksinim olan suyun tekelleşmesi, özel ellerde keyfiyete terk edilmesi, eşit ve adil bir planlama yerine kar hırsıyla kimi bölgelerde halkın susuzluğa mahkûm edilmesi bu çelişkinin ne kadar yakıcı olduğunu ortaya koymaya yeter.

2009 Martında 5. Dünya Su Forumu İstanbul'da gerçekleştirilecek. Forumun, uluslararası tekellerin suyun özelleştirilmesi planlarını tartıştıkları bir platform olacağı biliniyor, Türkiye, Forumu düzenleyen Dünya Su Konseyinin (World Water Council -WWC) Japonya ve Fransa'dan sonra 41 üyeye en çok üyesi olan 3. ülkesi. Bu ülkemizdeki su politikalarının uluslararası tekellerin planlarıyla ne kadar içli dışlı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Teknikemek'in ilk sayısının dosya konusu bu nedenle Türkiye'nin su politikası olmuştur. Dosyamızda haktan yana bir su politikası izlenmesi gerektiği vurgusu öne çıkmış, suyun özelleştirilmesinin susuzluk anlamına geldiği örnekler ve yaşanmışlıklarla açıklanmıştır.

İlkelerimiz

Dergimizin ilk sayısı. Bu nedenle dergimizin konumunu ve ilkelerini ortaya koymakta yarar görüyoruz. Teknikemek;

* Emperyalist sömürü ve yağma düzenine karşı ülkemizin bağımsızlığını, halkın çıkarları temelinde ulusal sanayimizin geliştirilmesi savunuyor;

mühendislik, mimarlık ve planlamada
teknikemek

'küreselleşme',
'globalleşme' vb.
isimlendirmelerle emperyalizmi sağdan veya 'sol'dan, överek veya 'eleştirerek' her türlü aklama girişimine karşı çıkıyoruz.

* Kapitalizmin yarattığı yoksulluk ve işsizlik düzenine karşı eşitliği, adaleti, insanca çalışma ve yaşam koşullarını savunuyor; halk yığınlarının vahşi sömürü düzeninin çarkında boğulmasına karşı çıkıyoruz.

* Ülkemizde halkları birbirine düşüren şovenizme karşı, dinsel argümanları kullanan yobaz gericiliğe karşı laiklik ve halkların kardeşliğini savunuyor; inkâr, baskı ve savaş politikalarına karşı çıkıyoruz.

* Bilimin halk yığınlarının çıkarları için kullanılmasını savunuyor; sermayenin kar hırsının 'basit bir aracı' haline getirilmesine karşı çıkıyoruz.

* Enerji, iş yaşamı, üretim, su politikaları, çalışma hayatı, çevre, kentsel yapılanma, ulaşım, taşeronlaştırma, yetkinlik tüm bu meselelerde halkın çıkarlarını temel alan politikaların uygulanmasını savunuyor, tekellerin hesaplarına ve 'proje'lerine karşı çıkıyoruz.

Teknikemek okuyucularının öneri ve eleştirileriyle gelişip ilerleyecektir. Bu nedenle e-mail adresimize öneri ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

Sadece okumak değil her okuyucumuzun da aynı zamanda dergimizin yazarı ve dağıtıcısı olmasını istiyoruz. Böyle bir çaba ve büyüyen güçle bilimin, bilimden yana olan aydınların ve emekçilerin gelecek güzel günlere ulaşmasına yardımcı olabiliriz.

Teknikemek bu işlevi yerine getirmek için elinden geleni yapacaktır.

Dergimizin ilk sayısıyla; teknikemek ile merhaba!

BAŞIMIZ SAĞOLSUN!

Makine Mühendisleri Odası (MMO) Genel Merkez çalışanı, Büro Şefimiz, oda emekçisi arkadaşımız Nermin Süleymanoğlu'nu kaybettik.

Oda çalışanları ve ailesine başsağlığı diliyoruz.

Teknikemek

AŞIRI YAŞLANMIŞ BİR KAPİTALİZMİN DAYATTIĞI SORUNLAR

İhsan Çaralan

Bundan çeyrek yüz yıl önce, kapitalist sisteme yöneltilen başıca eleştiri, onun sömürüye dayanan bir sistem olduğu idi. Bu tezi ispatlamak için hayli ter dökülmüştü; kapitalist ilişkiler üstündeki "sosyal örtünün kaldırılarak altındaki gerçeğin gösterilmesi gerekiyordu.

Bugün artık kapitalizmin nasıl sömürücü bir sistem olduğunu göstermek için pek bir çabaya gerek yok. Çünkü; kapitalist ilişkiler üstündeki örtü artık kimi yerde tümden kalkmış, yerde ise, ince bir tül gibi kalmış olsa da tülün altından da gerçek görünmüyor. Ama sadece bu da değil. Dün pek bir problem olarak görülmeyen; elektrik, su, ulaşım, sağlık, eğitim, iletişim (telefon, internet, televizyon...) gibi başlıca hizmetler nispeten çok kolay elde edilirken; bugün bu hizmetler "piyasa fiyatı" üstünden satılan metaya dönüşmüş bulunmaktadır. Yani, "paran kadar hizmet" kuralı genel bir kural olarak ilan edilmekle kalmamış, pratikte büyük ölçüde gerçekleştirilmeye de başlanmıştır. Süreç bu doğrultuda hızla işlemektedir. Bu amaçla da; başlıca kamu hizmetleri hızla özelleştirilmekte ya da resmiyette devlet işi başında görünse bile çeşitli yollardan bu hizmetler özelleştirilmektedir. Dolayısıyla bu temel ihtiyaçları sağlayan hizmetler, "herkesin parasına göre" aldığı mala dönüştürülmektedir.

Son günlerde tartışmanın konusu hızla enerji ve su gibi en temel hizmetler alanında gündeme gelmiş bulunmaktadır. Enerjinin dağıtımından başlayarak; üretimin ve dağıtımının (özelleştirilmesi için tüm hazırlıklar yapılmıştır. Başkent Dağıtım, Ergenekon Operasyonunun son dalgasının başladığı gün, "kaşla göz arasında" bile denmeyecek bir hızla satılmıştır.

Enerji kıtlığı ve kurulu gücünün tüketimle "at başı" hale gelmesi bahane edilerek; şimdi doğal ve tarihi SİT alanı, çevrenin korunması gereği önemsenmeden; ucuz pahalı demeden, hidrolik, nükleer, doğal gaz, fueloil demeden enerji üretim alanı da tümüyle Özel sektöre devredilmek istenmektedir. Dolayısıyla en kısa yoldan en yüksek kar sağlayacak biçimde enerji alanı uluslararası ve yerli büyük sermayenin en önemli rant alanı olacak biçimde işlenmektedir. Sloganlarının "En pahalı enerji olmayan enerjidir" olacağını biliyoruz. Hükümetler ve çıkar Odakları, bugüne kadar ne zaman bu alanda ülke ve halkın çıkarlarını ayaklar altına alacakları bir dönemece gelseler bu sloganı kullandılar. "Mavi Akım"dan vurgun yaptıkları ve doğal gaza bağlı çevrim santralleri kurma stratejisine geçerken de bunu kullandılar. Hata bu amaçla Demirel-Mesut Yılmaz ikilisinin "karanlık gezdirme" oyunu tezgâhladıkları sonraki dönemde gün ışığına çıktı. Bugün de nükleer santraller; fosil yakıt ve doğayı bozacak hidroelektrik santral yatırımlarına karşı halk kesimlerinden, aydınlardan Ve demokrat çevrelerden gelen direnişi kırmak için, öndümüzdeki günlerde yeniden bu sloganı öne çıkarmaları şaşırtıcı olmayacaktır. Üstelik böylece elektrik zamlarına da bahane bulunacaktır: "Halk tasarruf etsin diye zam yapıyoruz!"

Bugün kapitalizmin ayakta kalmasının şartı bütün bu temel hizmet alanlarını özelleştirmek ve halkın elindeki birikimleri yağmalamayı gerektirmektedir. Ama bu hizmetlerin artık sadece kentlerde yaşayan belli bir kesimin değil toplumun tümünü ilgilendiren hizmetler olması, dolayısıyla kamusal niteliklerinin hızla genişlemesi bu alanların özelleştirilmesiyle halkın çıkarlarının taban tabana zıtlığını her alanda göstermektedir. Hatta öyle ki bu alanlarda kar amaçlı bir üretim ve dağıtım, tam bir kaosa yol açacaktır. ABD'den Türkiye'ye, İtalya'dan Almanya'ya, temel hizmetlerdeki özelleştirmeler az çok amacına varmaya başladığında; elektrik kesintileri, su kıtlığı, gıda krizi, eğitim ve

sağlık hizmetlerinin herkese ulaşamaması, açlık ve işsizlik ayaklanmaları gündeme gelmektedir.

Yani kapitalizmin çıkarı ve ayakta kalma şartıyla halkın ihtiyaçlarının karşılanması, bu ihtiyaçları karşılayabilmesi taban tabana zıt bir hale gelmektedir.

Açıkçası; bugün kapitalizmin en temel çelişmesi olan üretimin kolektif niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişme hizmetler alanında kendisini öyle bir ortaya koymuştur ki; kapitalizmin insanın ve yaşadığı doğal ortamı bile yağlamak zorunluluğunu duyarken; en temel ihtiyaçları üstünden bile azami sömürüyü gerçekleştirmek dışında tüm kaygıları bir yana bırakmıştır. Kısacası kapitalizm, kapitalizmin güdüsünü ifade eden Marks'ın o ünlü sözü; "Kapitalizm gölgesini satamayacağı ağacı keser" sözünü hayatın her alanında, örtüstüz ve bahanesiz bir biçimde uygulamaya sokmaktadır. Bu bütün bir toplumsal alanda açıkça ve gözle görülür hale gelmiştir.

Aslında olanlar, gereğinden çok daha fazla yaşamış bir kapitalist toplumun çürüten uzuvlarının verdiği acılardır. Onun içindir ki, bilim ve teknolojiye, sanki kapitalizmin başarısınıymış gibi övüntülen en önemli gelişmeler bile insanlığın aleyhine kullanılan bir silaha dönüşmektedir.

Ve bu gelişmelerin kapitalist kullanımının sonuçlarından kurtulmak için ayrıca bir mücadele giderek çok daha önem kazanmaktadır. Daha on yıl önce, bilgi birikimi ve bilgiye ulaşım kolaylığı sağlayacağı üstünden "büyük toplumsal devrimler" yaşanacağı propagandası yapılan "ileri toplum projeleri" tasarlanan internet, bugün yararından çok, "zararlarından korunma" tartışmalarıyla gündeme gelmektedir.

Bilgisayar; teknik ve teknolojik yararlar ötesinde kapitalist sömürü ve denetimin artırılmasının bir aracıma dönüştürülmüş bulunmaktadır.

TV ise her eve girerek, sadece reklamları izletmenin ve toplumsal bilincin denetlenip manipüle edilmesinin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Oysa bu bilim ve

Atom Bombasından Sonraki Nagazaki

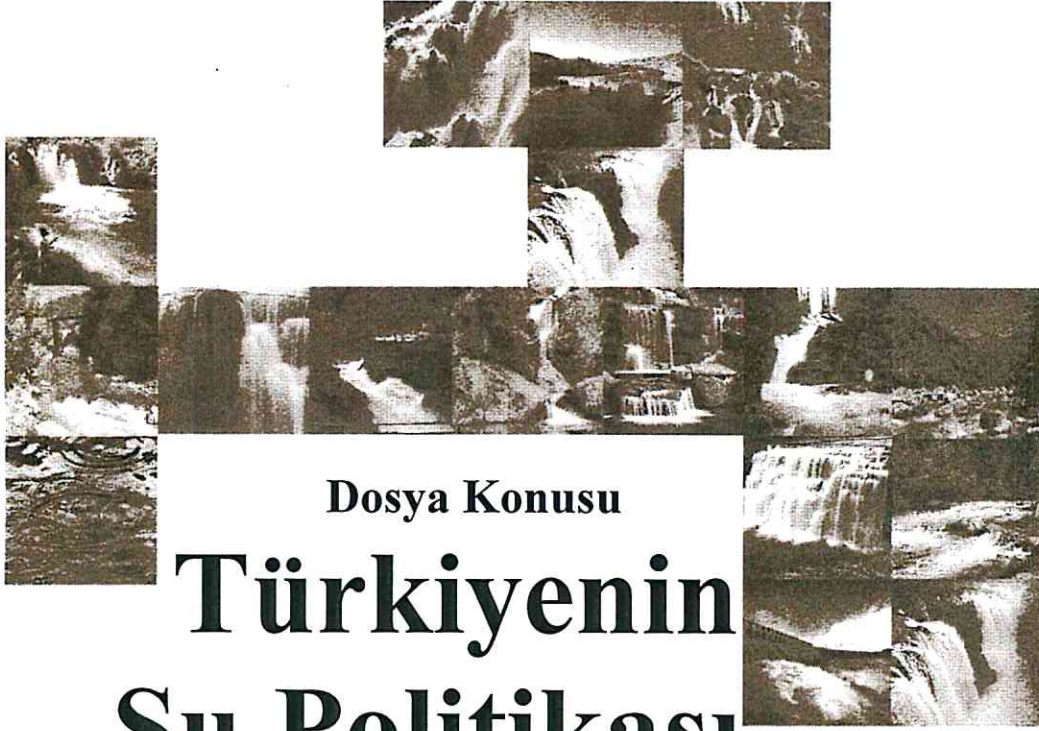
teknolojik imkânlar toplumun eğitimi, gerçek bilgiye ulaşmanın; ekonomiyi toplumun ihtiyaçlarına göre planlamanın ve hizmetlerin her alanda ve herkesin yararlanacağı biçimde genişletilmesine hizmet etmenin aracı olarak değerlendirilirse; elbette ki; insanlığın büyük kültür dönüşümü için son derece önemli araçlardır. Ama bugün; kapitalist tekellerin bilgiyi denetleme ve bu bilgiyi parası olanlara satmasının aracı olarak rol oynamaktadır.

Dahası kapitalizm, sadece bu teknolojiyi değil, temiz su, temiz hava, temiz toprak gibi; yaşamın en temel elamanları da şimdi daha çok özelleştirerek metaya dönüştürmektedir. Kapitalizmin iktisatçıları ve politikacıları; yokluğa, yoksulluğa, işsizliğe susuzluğa, eğitimsizliğe, sağlıksızlığa, çevrenin kirlenmesine kapitalizmin insanlığın sorunların karşılamaktan hızla uzaklaşmasının doğduğu her soruna karşı özelleştirmeyi, piyasa koşullarında üretim ve dağıtımını savunmaktadırlar. Oysa tek daha çok kar olan piyasa bu araçların toplum aleyhine kullanılmasını imkân dâhiline sokmaktadır. Bu insanlığa kaosu dayatmaktadır.

Gerçekte ise günümüzün bütün bu araçları; sınırsız, sömürsüz bir insanlık toplumu kurma mücadelesinde (kurmakta) çok büyük imkânlar sunmaktadır.

Bu yüzden de, insanların ihtiyaçları kadar gelişen bilim ve teknoloji de kapitalizmle, kapitalist amaçlarla çalışmakta; onun elinde halklara yönelen bir silah olmaktadır.

Bu yüzden bilim ve teknoloji alanı da; kapitalizme karşı, emperyalizme karşı bir mücadele alanıdır. Üstelik bu mücadeleyi en sıcak ve en dolaysız bir biçimde yürütülmesi gereken bir alandır.

Dosya Konusu

Türkiyenin Su Politikası

Su Tekellere Peşkeş Çekilirken Halka
Vaadedilen Gelecek:

“Susuzluktan
Bir Damla”

Dünya'nın yeni gözdesi: "Su", İnsanlık yüzyıllardır hatta bin yıllardır çeşitli biçimlerde su sıkıntısı yaşamıştır. Ancak tarihte hiçbir dönemde suyun, su kaynaklarının özel ellerde tekelleşip insanlığın sudan mahrum kalması gibi bir tehlike ortaya çıkmamıştı. Hem suyun ve su kaynaklarının sanayi kuruluşları tarafından kirletilmesi, hem de suyun, dağıtım ve sulama tesislerinin özelleştirilmesiyle, insanlık, tarihte görülmemiş büyüklükte su sıkıntısı tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır.

SUYUN SAHİBİ HALKTIR

Ertuğrul Ünlütürk

Çevre Yüksek Mühendisi

Son birkaç yıldır kamuoyu gündeminden düşmeyen kuraklık ve su sıkıntısı genellikle iklim değişikliği ve bunun sonucu olan küresel ısınmaya bağlanıyor ve bunlar "elimizde olmayan nedenler" şeklinde vurgulanıyor. Yani "kuraklık var ne yapalım" gibi bir söylem hâkim devlet yetkililerinde. Fakat bu söylem, ülkemizin 112 milyar m³'lük kullanılabilir su potansiyelinin sadece 4 milyar m³'ünü kullanabildiğimiz gerçeğini değiştirmiyor. Tek başına bu rakamlar dahi, ülkemizin sağlıklı ve ayakları yere basan bir su politikasının olmadığı gerçeğini gözler önüne seriyor.

Su politikamızın olmadığından diğer bir göstergesi de işleyen bir su yasamızın bulunmamasıdır. Gerçi çevre yasamız var ama çevre politikamız da yok. Bir taraftan da su yasasının olmaması bizim için daha iyi olacak diye düşünmemek elde değil. Zira işbirlikçi AKP iktidarının çıkardığı her yasa, özelleştirmeye, vurguna ve talana yöneliktir, yeni çıkacak yasaların da halktan ve kamu çıkarından yana olmasını kimse hayal etmesin!

Ülkemizin tükettiği suyun %075'i sulama, (76153 içme-kullanma ve %10'u sanayi amaçlıdır. IMF ve AB dayatmaları sonucunda azalan tarımsal üretime bağlı olarak sulama suyu tüketiminde de azalma olacak. Sanayi üretimi de yerinde sayınca, içme-kullanma amaçlı tüketimde artış olması insana mantıklı geliyor ama kişi başı evsel su tüketimimizin dünya standartlarının altında olması bu mantıkla çelişiyor. Özetle rakamlar, su tüketimimizde beklenenden çok fazla bir artış olacağı yönünde değil. Su potansiyelinin ancak %04'ünü değerlendirebilen, yani yeterli suyu olan ülkemizde halkın sağlıklı suya ulaşımının olmamasının birçok nedeni bulunuyor. Bunların en önemlisi de siyasi iktidarların yanlış yatırımları ve su hizmetlerinin özelleştirilmesi politikalarıdır.

Su hizmetlerinin özelleştirilmesi konusunda atılan ilk ve en tehlikeli adım, 12 Eylül karanlığında Turgut Özal'ın girişimi ile 1981'de çıkartılan İSKİ kanunudur. Bu kanunla, İSKİ, içme suyu ve atık su hizmetlerini yapmak için kendi kaynaklarını kullanmak yerine yurtdışına borçlanmaya başladı. Borca kefil olan da Hazine olduğu için borçlanmak çok kolay oldu tabii... Dünya Bankası'ndan alınan pahalı kredilerle İSKİ birçok yanlış yatırıma başladı. İçme suyu ve atık su yatırımların ve hizmetlerinin planlanması, kontrollük ve müşavirliği, yükleniciliği, malzeme tedariki, kısaca her şeyi özelleştirilerek yabancı firmalara ihale edildi. Bu yatırımların büyük çoğunluğu yurtdışı firmaların eski teknolojileri ile yapıldığı için beklenen verim alınmadı.

Örneğin yukarıda resmi görülen Yenikapı Atıksu Ön Arıtma Tesisi, milyonlarca dolara mal olmasına rağmen yanlış hesap yüzünden yıllarca çalıştırılmadı, atıl kaldı. Su temini ve iletimi projelerinde de aynı şey yaşandı. Hala yaşıyoruz. Gazetelerde okuyoruz, Melen Çayı kuruyor ama Melen projesi 10 yılı aşkın bir zamandır sürüyor. En ilginç ise Melen suyunu deniz suyunun karıştığı yeni-i ortaya çıkmasıdır, büyük ihtimalle kuruyan çayı denizden beslemek gelmiştir cin fikirli birilerinin aklına!

İSKİ'den heveslenen diğer belediyelerimiz de yabancı kredili yatırım atağına girince hem borç batağı derinleşti, hem de su ve çevre hizmetleri yanlış yatırımla nedeniyle iyice çıkmaza girdi. Örneğin İzmit Büyükşehir Belediyesi, Yuvacık Barajı su temin projesini, normalin 8-10 katı fazla maliyetle gerçekleştirdi fakat kentin su sorunu yine çözülemedi. Hazine de bizden toplayıp hala onun kredi borcunu ödüyor.

Sadece Belediyeler değil, ülkemizin su alanındaki en birikimli kuruluşu olan DSİ de birçok yanlış projeye imza attı. DSİ'nin uyguladığı yanlış sulama projeleri birçok gölümüzü ve sulak alanları kuruttu. Örneğin Akşehir gölümüz, Sultan Sazlığı ve birçok sulak alan yok oldu. Yine DSİ, tanker gemilerle içme suyu satışına yönelik planlanan Manavgat Çayı Su Temin Projesini tamamladı. Fakat bu proje de 9 yıldır hiç çalışmadı, çürümeye terk edildi. DSİ Genel Müdürü de ödüllendirilerek Çevre ve Orman Bakanlığına getirildi. Benzer şekilde İller Bankası da birçok eski teknoloji çarpık yatırımı gerçekleştirerek bu kervana katıldı.

Önümüzdeki büyük tehlikelerden birisi kuraklık ise, diğeri suyun ve su hizmetlerinin özelleştirilmesidir. Ülkenin kurulu bütün değerlerini pazarlayan AKP iktidarı, akarsularımızın da satışını planlıyor, bunun için hazırlıklara başlandı bile. Ayrıca birçok kendinizin içme suyu ve atık su hizmetleri, ihalelerle özel

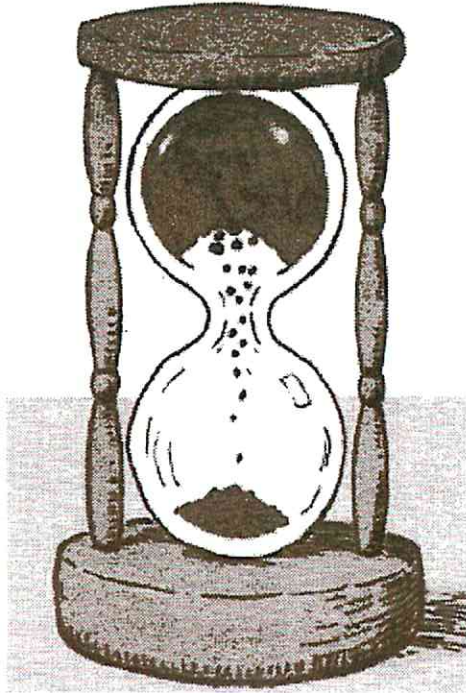
sektöre devrediliyor. Birçok belediyemiz ise, Maliye ve Sayıştay denetiminden kurtulmak için bu hizmetleri belediyelerin yan şirketleri aracılığı ile yerine getirmeye çalışıyor. Amaç; daha fazla talan, daha fazla yağma...

2009 yılında İstanbul'da yapılacak olan 5. Dünya Su Forumu ise suyun ve su hizmetlerinin özelleştirilmesi yolunda ülkemizin görücüye çıkarılması amacını taşıyor. Bu forumun sponsorlarına baktığımız zaman karşımızda, yukarıda saydığım projelerin ve özelleştirme ihalelerinin müteahhitlerini görüyoruz; bu bir tesadüf değildir.

Siyasi iktidarların mühendislik ve ekonomi ilkeleri ile bağdaşmayan tercihleri yüzünden karşı karşıya kaldığımız durum ve geline nokta hiç de iç açıcı değildir. Bilimin, aklın ve hukukun ışığında halka açık ve halkın katılımı ile sağlıklı bir su yasası, çevre yasası oluşturulmalı ve ilkeli bir şekilde uygulanmalıdır. Halkın sağlıklı suya erişimini engelleyen özelleştirme uygulamalarına son verilerek içme suyu,

atık su ve katı atık hizmetleri kamu kurumları tarafından kamu yararına verilmelidir.

Özetle, yandaki resimde görülen saat dolmadan vaktimiz az olsa da yapacak çok şey var, her şey henüz bitmiş değil daha!

SU KULLANIMI VE YÖNETİMİ PLANLANMALIDIR!

İbrahim Akgün
İnşaat Mühendisi

Bu derginin ilk konusunun "Su Politikaları" olarak seçmesinden dolayı yayın kurulunu kutluyorum. Gerçekten Mühendislik alanının en önemli konusu olan bu alanın ne yazık ki mühendislik dışı uygulamaların en yoğun olduğu alan haline getirilmesi, yayına yeni başlayan bir mühendislik dergisinin de ilk yayının konusu olması beni bu derginin geleceği açısından daha da umutlandırmıştır.

Ülkemizin su potansiyeline kısaca bakacak olursak: Uzun yıllar ortalaması olarak ülke topraklarına yılda 501 milyar m³ yağış düşmektedir. Bu suyun 274 milyar m³'ü buharlaşırken, 69 milyar m³'ü yer altı suyuna- karışmakta yani sızmaktadır. Kalan 158 milyar m³ su ise kullanıma açık olarak akışa geçmektedir.

Yer altı suyunun da 28 milyar m³'ü kullanılabilir durumda olmasına 7 milyar m³ de komşu ülkelerden gelen suyu ilave ettiğimizde kullanılabilir su miktarımız yıllık 193 milyar m³'tür.

Ancak bugünkü koşullarda ekonomik olarak kullanabileceğimiz su miktarı toplamı ise 110 milyar m³'tür. Kişi başına düşen su miktarımızın da 1600 m³ olması uzun yıllar ihtiyaçlarımıza bakıldığında çok da su zengini bir ülke olmadığımızı göstermektedir.

YIL	TOPLAM SU TÜKETİMİ		SEKTÖRLER					
	Milyon m ³	%	SULANMA		İÇME-KULLANMA		ENDÜSTRİ	
	Milyon m ³	%	Milyon m ³	%	Milyon m ³	%	Milyon m ³	%
2030	110.000	100	71.500	65	25.300	23	13.200	12

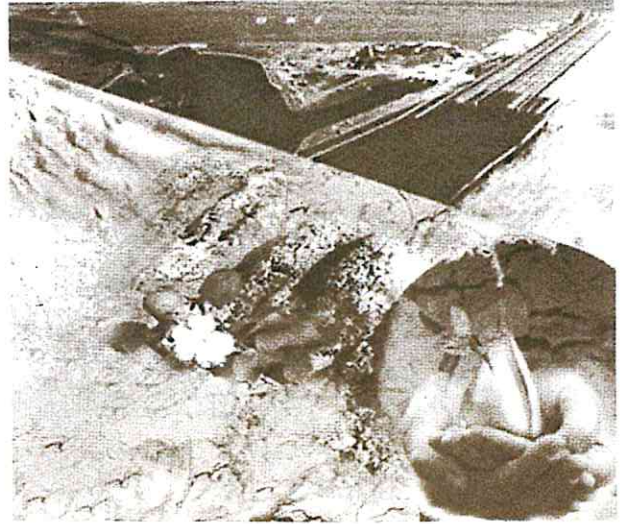
Şimdi tüm sorun, bu 110 milyar m³ suyun en etkin ve adil bir şekilde kullanılmasına yönelik ne tür bir planınız olduğunuza ile ya da olmadığınızı ile ilgilidir. Ya da bu suyu yönetecek herhangi bir planlamanız ve bu plana uygun bir yapılanmanın olup olmadığına bakmak gerekir. Bu sorulara verilecek cevap, aynı zamanda bu sorunun bilimsel bir yanıtının olduğunu görmeyip yukarıya havale edenlere de bir cevap olacaktır.

Bu güne kadar yeraltı ve yerüstü sularının havza bazından ülke sathına yayılan bir planlama ile yöneten ve yönetim için gerekli yapıları yapan Devlet Su İşleri (DSİ) gibi bir kuruluş ne yazık ki her geçen gün bu işlevinden uzaklaştırılmaktadır. Bu yazımda da bahsetmek istediğim asıl konu, su yönetiminde havza planlamasının önemi üzerine olacaktır. Bunun için havza tanımlamasını biraz açmak istiyorum. Yeryüzü şekli itibarıyla akış sınırlarıyla birbirinden ayrılan küçük toplama havuzlarından oluşmaktadır. Bu küçük toplama havuzlarının birbirine bağlanmasıyla oluşan akış havuzuna havza diyoruz. Diğer bir şekilde ifade edersek, dereleri çaylara, çayları akarsuya bağlayan su toplama alanlarına havza diyoruz.

Yukarıda bahsettiğim akışa geçen sular; bulunduğu havzada akışa geçerken, o havzanın yağış alanıyla ve yağış miktarıyla orantılı olarak dağılmaktadır. Dolayısıyla suyun akışa geçtiği bu alandan itibaren insanlık yararına kullanımı için denetim altına alınması gerekmektedir. Hangi amaçlar için kullanılacağına bağlı olarak tasarlanan bir takım su yapıları ile kontrol altına alınmayan denetimsiz haldeki bu sular; yarar yerine taşkınlar nedeniyle bazı zararlar vererek denizlere akmaktadır.

Havza planlamasının bir diğer önemi de, sadece havza membasında yaşayanların önceliklerine göre değil tüm havzanın ihtiyaçlarını gözetmesinde yatmaktadır. Yani suyun kaynağı bende ben istediğim gibi kullanırım istediğim oranda kirlendirim gibi yaklaşımları ortadan kaldıran ve suyu kamusal bir meta gören yaklaşımında yatmaktadır.

Kendinden sonrasını tufan gören kötü (örneklerden birisi) olarak, daha fazla kar için hiçbir arıtma yapmadan akarsu yataklarını doğal kanalizasyon hattı gibi görerek deşarj eden sanayi kuruluşlarının hiçte az olmamasını gösterebiliriz.

Diğer bir önemli yaklaşım da yukarıda ifade etmeye çalıştığım gibi su kamusal bir meta olarak görme zorunluluğudur. En önemli enerji kaynağımız olan su bu anlamda da merkezi bir planlamayı gerektirmektedir. Oysa son yıllarda ki yap işlet enerji projelerine çok yoğun olarak lisans verilmesi beraberinde suyun kullanımı üzerine bir takım imtiyazları da devretmek anlamına gelmektedir. Yani ekmeğimiz gibi suyumuzda sermayenin daha fazla kar alanı olmuştur.

Bu günlerde içme ve kullanma suyuyla yaşanan sıkıntıları sadece "Küresel Isınma" ve kurak periyoda girilmesi ile izah edilmesi çok doğaldır ki bilimsel değildir. Mühendislik uzun yıllar olasılıkları üzerine optimizasyon hesapları yaparak tesisler inşa bir alandır. Aksi halde hangi olasılıklar ve hangi Veriler üzerine hesap yapıldığını ve buna uygun tesislerin yapılıp yapılmadığının hesabını size sorarlar, ya da sormaları gerekir. Oysa günümüz yerel yönetimlerinin yetkilerine devredilen bu alan ne yazık ki günlük politikalar üzerine yapılan seçim yatırımlarına kurban edilmiştir. Halkımıza da dönüp biz ne yapalım bu yıl çok kurak geçti herhalde bunun sorumlusu da biz değil gibi laflar edilmektedir. Oysa yapılması gereken planlamalar ve yatırımlar bugüne göre değil en az 20-25 yıl sonrasının ihtiyaçlarına göre olması gerekliliğini okulundan yeni mezun olan bir mühendis arkadaş bile çok rahatlıkla söylerdi.

Ancak bu beylerin, mühendislikle, bilimle değil günlük ihtiyaçlara ve daha fazla şov amaçlı yatırımlarla halka gittiklerini artık görmeli ve bunun için daha fazla mücadele etmenin gerektiğini öğrenmeliyiz.

SU POLİTİKASI VE TARIM

İbrahim Demir

Ziraat Mühendisi

Özet

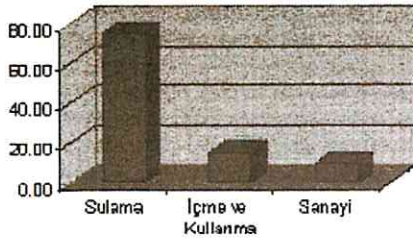
Küresel ısınma ve iklim değişimi; denetimsiz sanayileşme, çarpık kentleşme ve hiçbir kural tanımaksızın doğal kaynakların talanına dayanan, aşın kar hırsıyla yanıp tutuşan kapitalist ekonomik sistemin insanlığın önüne koyduğu bir sorun. Dünyamız 4,5 milyar yıllık yaşında, kendi doğal süreçleri içerisinde çeşitli defalar atlattığı krizlerden bir yenisiyle karşı karşıya. Bu seferkinin adı küresel ısınma ve iklim değişikliği, diğerlerinden farkı ise ilk kez doğal süreçlere insan eliyle katkı sunulmuş olmasıdır. Bir yandan fosil kaynaklı yakıtlara endeksli sanayi üretimini, diğer yandan doğal kaynakları sonuna kadar kar amaçlı bir meta olarak değerlendiren, doymak bilmeyen uluslararası tekeller bu sürecin en büyük (belki de tek) aktörü konumundadır.

Dünya ekonomisinin temellerini fosil kaynaklı yakıtlar ve doğal kaynakların hesapsızca talanı oluşturmaktadır. Fosil kaynaklı enerjiden vazgeçilip yenilenebilir doğal enerji kaynaklarına yönelmediği, doğal kaynakların kullanımını ve ekonomik üretim arasında kabul edilebilir bir denge kurulmadığı müddetçe doğanın ve yaşamın devamlılığı hep tehlikede olacaktır.

1.Giriş

Tarım ve tarımsal üretim ele alınırken bu süreci etkileyen birçok parametre birlikte değerlendirilmelidir (toprak, su, bitki besleme, tarımsal mücadele, doğal olaylar, sosyal kültürel ve ekonomik olaylar, uygulanan politikalar vs). Tek bir parametreyi ele alıp tarımı değerlendirmek oldukça hatalı sonuçlar çıkarmamıza neden olacaktır. Ancak bu yazının temel yaklaşımı açısından sulama ve sulama yönetimleri ele alınmış, bu durumu etkileyen diğer parametrelere ihtiyaç duyuldukça değinilmiştir.

Sektörel Su Kullanımı

2.Türkiye'nin Su, Toprak kaynakları Potansiyeli ve Kullanımı

Dünyadaki toplam su miktarı 1,4 milyar km³tür. Bu suların %97,5'i okyanus ve denizlerde tuzlu su olarak bulunmakta, geriye kalan %2,5'u ise tatlı su olarak nehir ve göllerde bulunmaktadır. Bu %2,52'lük tatlı suyun %90'ı ise kutuplarda ve yeraltında bulunmaktadır.Yani dünyada bulunan toplam suyun ancak %0.25 i içme, kullanma, endüstri ve tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır.

Türkiye'ye düşen yağış miktarı, göller, akarsular ve toprak yüzeyinden olan buharlaşmalar, sınır aşan suların ülkemize gelen sular ve ülkemizden giden sular, yeraltı suları gibi parametreler dikkate alınarak DSİ genel Müdürlüğü tarafından yapılan hesaplamalar sonucunda kullanılabilir su potansiyeli yıllık 112 milyar m³ olarak hesaplanmıştır.

Kullanılabilir suyun yaklaşık %75'inin tarımda kullanıldığı hesap edilmekte.

Ülkeleri kişi başına yıllık olarak kullandıkları su miktarına göre; 1000 m³'den az ise su fakiri, 2000 m³'den az ise su azlığı, 8000m³'den fazla ise su zengini olarak tanımlanmaktadır. Türkiye kişi başına düşen yaklaşık 1500 m³ su miktarı ile su azlığı olan bir ülkedir.

Arazi Varlığı Alan	(Milyon Hektar)
Türkiye'nin iz düşüm alanı	78
Tarım alanı	28
Sulanabilir alan	26
Kuru tarım alanı	17
Sulanabilir alan	8,5
Sulanan alan	4,9

DSİ Genel Müdürlüğü verilerine göre; Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık %36'sı (28 milyon hektar) tarım arazisidir. Sulanabilir arazi ise 8,5 milyon hektardır. Bu alanın 4,9 milyon hektarı sulanmaktadır.

(DSİ, KHGM, Halk Sulamaları)

Sulanan alanların büyük bir kısmı (%94) yüzey sulama metodu ile sulanmakta, Sulama sisteminin büyük bir kısmı (%93) açık kanallardan oluşmaktadır. Sulama kavramı tartışılırken iki kavram üzerinde önemle durulması gerekmektedir. Birincisi; sulama oranı ve ikincisi, sulama randımanıdır.

Sulama oranı, tesisin projelendirilen toplam sulayabileceği alanı ifade etmektedir. DSİ (sulama oranını %65 olarak belirtmekte ve bu oranın

Düşüklüğünün nedenlerini ise şu şekilde açıklamaktadır.

Nadas %13, Çiftçilerin yağışı yeterli görmesi %28, su yetersizliği %4, i Sulama tesisi yetersizliği %6, taban suyu yüksekliği %2, tuzluluk ve sodyumluk %2, bakım-onarım yetersizliği %2, topografya bozukluğu %4, sosyal ve ekonomik sebepler %22, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımını %17 dir. Bu rakamlardan anlaşılabilir Türkiye de sulama tesisi inşa edilen alanların 1,7 milyon hektar-ı çeşitli nedenlerle sulanamamaktadır. Nadas, çiftçilerin yağışı yeterli görmesi, su yetersizliği, tesis yetersizliği gibi sorunları çözmek mümkünken, amaç dışı kullanımdan kaynaklı 0.30 milyon hektarlık kısmın geriye dönüşümü en azından bugünkü için mümkün değildir.

0.30 milyon hektarın (300.000 hektar) büyüklüğündeki bu arazinin tamamı üretim kabiliyeti yüksek, birinci sınıf tarım toprağıdır. DSİ sulamalarının en büyüğü ASO (Aşağı Seyhan Ovası) sulaması toplamda 1.200.000 hektardır. Kaybedilen 300.000 hektar ASO sulamasının 1/4'üne eşittir. DSİ sulamalarının en büyüğü olan ASO'nun 1/4'ü büyüklüğündeki bir alan denetimsiz sanayileşme, çarpık kentleşme nedeniyle kaybolmuştur. Bu arazinin ekonomiye katkısı: ortalama buğday veriminin 4,5 ton/ ha olduğu düşünüldüğünde yıllık buğday üretimi 1.350.000 ton olarak gerçekleşecektir. Bu günün piyasa fiyatlarıyla 810 milyon YTL değerindedir. Endüstri ve kentleşme lehine kaybedilen 300.000 hektar büyüklüğündeki arazinin değerini daha iyi anlamak için 2007 yılı buğday rekoltesinin 16,5 milyon ton olarak gerçekleştiği ve 3-4 milyon ton civarında buğday ithalatına ihtiyaç duyulduğunu hatırlamak sanırım yeterli olacaktır.

Sulama randımanı ise mebbadan (kaynak) tesise alınan suyun ne kadarının bitki kökleri tarafından alındığını ifade etmektedir. DSİ Genel Müdürlüğü bu oranı %45 olarak açıklamaktadır. Bu rakamlardan çıkarılacak sonuç; Mevcut şartlarda kullanılan su ve bitki desenini değiştirmeden, modern sulama teknikleriyle (iletim ve tarla içi kayıpları minimuma indirerek) var olan sulama alanının iki katına çıkarılabileceğidir. Başka bir deyişle bu sulama yöntemiyle, bitkinin ihtiyacı olan her birim su için mebbadan sulama şebekesine iki birim su verildiğidir.

Endüstri Ve kentleşme lehine kaybedilen 300.000 hektar büyüklüğündeki arazinin değerini daha iyi anlamak için 2007 yılı buğday rekoltesinin 16,5 milyon ton olarak gerçekleştiği ve 3-4 milyon ton civarında buğday ithalatına ihtiyaç duyulduğunu hatırlamak sanırım yeterli olacaktır.

Sulama randımanı ise membadan (kaynak) tesise alınan suyun ne kadarının bitki kökleri tarafından alındığını ifade etmektedir. DSİ Genel Müdürlüğü bu oranı %45 olarak açıklamaktadır. Bu rakamlardan çıkarılacak sonuç; Mevcut şartlarda kullanılan su ve bitki desenini değiştirmeden, modern sulama teknikleriyle (iletim ve tarla içi kayıpları minimuma indirerek) var olan sulama alanının iki katına çıkarılabileceğidir. Başka bir deyişle bu günkü sulama yöntemiyle, bitkinin ihtiyacı olan her birim su için membadan sulama şebekesine iki birim su verildiğidir. Randıman düşüklüğünün başlıca sebeplerini şebekeden kaynaklı iletim kayıpları ve sulama yönteminden kaynaklı tarla içi kayıplar oluşturmaktadır.

Açık kanallar aracılığıyla yapılan yüzey sulamalarında tüm dünyada sulama randımanı ülkemizdeki düzeydedir. Bu nedenle yüzey sulama yöntemi tüm dünyada terk edilme eğilimindedir. Bunun yerine sulama randımanı %95 - 98 olan yağmurlama ve damlama yön temlerine yönelim oldukça yüksektir.

3. Türkiye'de Sulama Yönetimi

Başta Anayasanın 44, 45 ve 166'ıncı maddeleri tarımda Toprak mülkiyetini, Bitkisel Ve hayvansal üretimin planlamasını düzenlemektedir. Yine Anayasanın 168 ve 169. maddeleri doğal kaynakların kullanımını düzenlemektedir. Bütün bu maddeler birlikte değerlendirildiğinde tüm doğal kaynakların kullanımının düzenlenmesi devletin görevidir.

Su yönetimi ve planlamasından ulusal ölçekte sorumlu olan kuruluş DSİ Genel Müdürlüğü olmasına karşın; farklı düzey ve şekillerde sorumlu olan birden fazla merkezi ya da yerel kurum su yönetiminden sorumludur. (İl Özel İdaresi, Belediyeler, İller Bankası, Meteoroloji İşleri genel Müdürlüğü, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, GAP İdaresi Başkanlığı) Özellikle sulama işletmeciliği bu gün %94 oranında yerellere, büyük oranda da Sulama Birliklerine devredilmiştir. Kısaca Kamu yönetimi sulama işletmeciliğinden çekilmiştir. Sulama tesislerinin yerellere devri ilginç bir süreçten geçmiştir. Dünya bankası desteği ile "Drenaj ve Tarla İçi Geliştirme Projesi" başlatılmıştır. Projenin uygulama performansını beğenmeyen Dünya bankasının isteği üzerine sulama tesislerinin devri hız kazanmış ve 1986 -1989 yılları arasında büyük bir kısmı devredilmiştir.

Daha sonra "Sulama Yönetimi ve Yatırımlarda Katılımcı Özelleştirme Projesi" adını taşıyan yeni bir kredi anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile Devletin sulama işletmeciliğinden sonra sulama yatırımlardan da çekilmesi amaçlanmıştır. Hatırlanacağı üzere son genel seçimlerden sonra basında sıklıkla

sulama tesislerinin ve büyük su kaynaklarının özelleştirileceği ile haberler yer almıştır. Anlaşıldığı kadarıyla süreç sulama hizmetlerinin, planlamasının Ve yatırımlarının özelleştirilmesine doğru Dünya bankası desteği ile hızlı bir şekilde gitmektedir.

4.Sonuç

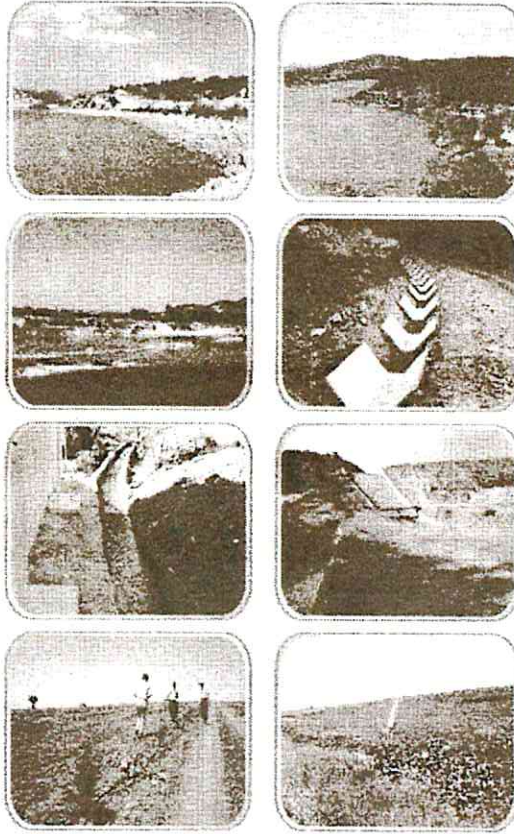
DSİ Genel Müdürlüğü; 2005 yılında 10,5 milyar m³ olan içme kullanma ve sanayi suyunu 2030 yılında %366 artışla 38,5 milyar m³ olarak hedeflemektedir. DSİ'nin 2030 hedefini kapsayan önümüzdeki süreçte kuraklığı aynı biçimde devam edeceğini varsayarak su kaynaklarının giderek azalacağını, ancak suya olan talebin %366 oranında artacağını görüyoruz. Buda giderek azalan kullanılabilir su kaynaklarının daha verimli kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bunun için öncelikler;

* Her ne kadar Anayasamızda toprak ve doğal kaynakların kullanımıyla ilgili Hükümler bulunsa da, bu kaynakların yönetiminde "Dün patates yetişen tarlalarda bugün otomobil üretiyoruz" ifadesinde şekillenen, doğal kaynakları basit bir kar-zarar hesabıyla yöneten, uluslararası sermayenin kullanımına sunan anlayış hâkimdir. Bu anlayış yerine; bilim ve teknolojinin ön gördüğü moderne, kamu yararı gözetilen bir planlama ve İşletme politikası uygulanmalıdır.

* Su her hangi bir doğal kaynak gibi yerinden alınıp işlenecek ve piyasaya arz edilecek bir madde değildir. Suyu kendi doğal dinamikleri içerisinde değerlendirip, o dinamikler içerisinde faydalanmadığımız müddetçe yaşam kaynağımız olan su, yaşamımızın sonu olabilecektir. Bu nedenle doğal kaynakları sonuna kadar kullanma, onu basit bir ticari meta olarak görme yaklaşımından vazgeçip, ondan ihtiyaçlarımız oranında faydalanmasını öğrenmek zorundayız.

* Kullanılabilir suyun %75 inin tarımda kullanıldığı gerçeğinden hareketle bu alanda;

1. Sulama Randımanını artırmak amacıyla; bundan sonra inşa edilecek sulama tesisleri iletim kayıplarını minimuma indiren kapalı sistemler olarak tasarlanmalı,
2. Bundan önce inşa edilen sulama tesisleri belli bir plan dâhilinde kapalı sisteme çevrilmeli,
3. Tarla içi iyileştirme hizmetleri ivedilikle yapılmalı,
4. Arazi toplulaştırma çalışmaları hızlı bir şekilde tamamlanmalı,
5. Sulamada; yüzey sulama yöntemi terk edilmeli. Yerine basınçlı sulamaya mutlaka geçilmeli, (yağmurlama, damlama)
6. Sulama işletmeciliği ve planlaması kesinlikle tek elden ve merkezi idarenin denetiminde yapılmalı,
7. Tarlamızda kullandığımız fazla su yeraltı sularını beslemekte, yeraltında biriken bu su bir başkasının sulama suyu hatta içme ve kullanma suyu olabilmektedir. Bu sebepten yer altı sularımızın kirlenmesine, tarım topraklarımızın yapısının bozulmasına neden olan kimyevi gübre ve tarım ilacı kullanımı denetim altına alınmalıdır.

YENİDÜNYA DÜZENİ VE ÇEVRE

Necla Yıkılmaz

Metalleri Mühendisi

1980'lerin sonrasında küreselleşmenin hız ve derinliğinin artmasıyla ortaya çıkan, "Yeni Dünya Düzeni" olarak da adlandırılan, dünyanın ekonomik ve siyasi olarak yeniden yapılandırılması sürecini yaşamaktayız. Dünyaya getirilmek istenen yeni düzen ile evrensel düzeyde serbest piyasa ekonomisine geçiş, bütün ülkelerin pazarlarıyla bütünleşme ve mal, hizmet ve sermaye hareketlerinin tam serbestleşmesiyle küreselleşmenin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Belirleyici unsurları liberalleşme ve küreselleşme olan yeni düzen ile bütün dünyayı içine alacak ortak bir serbest rejim ve hukuki bir çerçeve yaratılması öngörülmektedir.

Bu yeni düzenin etkin kuruluşları, Dünya Bankası (DB), Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgütler, OECD gibi bölgesel işbirliği örgütleri, Avrupa Birliği gibi ulus üstü örgütlerle birlikte, Çok Uluslu Şirketler (ÇUŞ) ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) gibi oluşumlardır.

Bu kurullar dünya düzenine ilişkin kararların alınmasını, uygulanmasını ve uygulamaları denetleme görevini yerine getirmektedirler. Bu kuruluşlar uluslararası bir kamuoyu oluşturmanın ötesinde, güçlü etkileme ve uygulatma kanallarına sahiptirler. Bu kuruluşların doğrudan doğruya borç verme ve program ve proje kredisi verme yetkileri vardır. Bunun ötesinde bu kuruluşların dünyadaki mali akımları yönlendirme, dünya ticaret sistemini yönetme, uluslararası borçları yönetme ve bunların koşullarını belirleme ve uluslararası hukuk çerçevesinde ülkeleri denetleme güçleri vardır.

Dünyanın bu yeniden yapılanma sürecinde, çevre olgusu da yeni boyutlar eklenerek, daha belirleyici ve güncel bir konuma gelmiştir. Küreselleşme denen gelişmenin kendini en çok hissettirdiği ve bu sürecin sorunlu alanlarından biri çevredir. Günümüzde bir taraftan çevre sorunlarının küreselleşme eğiliminin güçlendiği, diğer taraftan küreselleşme sürecinin, çevre sorunlarına neden olduğu ve küreselleşme ile bağlantılı yeni çevre sorunlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Daha fazla kaynak kullanımıyla hızlı büyümeyi kamçılamaya dayalı küreselleşme çevreyi zorlamakta, zengin ve yoksul arasındaki uçurumu daha da açmakta, yoksulluğun artarak sürmesi de çevresel tahribi hızlandırmaktadır. Mevcut ve gündemde olan ticaret ve yatırım anlaşmaları çevreye zarar vermekte ve ekolojiki tahribatı ağırlaştırmaktadır.

Çevre sorunlarının en önemli nedenleri, az gelişmiş ülkelerdeki toplumsal az gelişmişlik ve gelişmiş ülkelerin yenilemez kaynakları ve enerjiyi sınırsızca tüketmeleridir. Küresel çevre sorunlarının kökleri, yaygın yoksulluk, sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim biçimleri, refahın dağılımında görülen eşitsizlik ve borç yükü gibi toplumsal ve ekonomik nedenlere dayanmaktadır.

Gelişmiş ülkelerle az gelişmiş ülkeler, zenginlerle yoksullar arasındaki farkı kaldırarak, dünya ekonomisinin türdeşleşmesini ve dünyanın her yerinin benzer bir hal almasını sağlayacağı varsayılan küreselleşme sürecinde bu sağlanamamıştır. Küreselleşme sürecinde, bu süreci etkileyen kazananlar yanında, bu süreçten etkilenen ancak bu süreci etkileyemeyen kaybedenlerin oluşturduğu büyük bir çoğunluk da ortaya çıkmıştır. Çünkü küreselleşme dünyanın mevcut kaynaklarının ayrıcalıklı bir azınlık tarafından kullanılması ve bu kullanımın kolaylaşması için, önündeki engellerin ortadan kalkması amacıyla belirlenen bir dizi yeni gelişmeyi içermektedir. Bundan dolayı dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğunun yoksulluk içinde yaşaması insan kaynaklarının ve maddi kaynaklarının kit olmasının, üretimsizliğin sonucu değil, tam tersine zenginliğin artmasının ve zenginliğin belli ellerde toplanmasının sonucudur.

Kalkınmanın, toplumsal ve ekonomik gelişmenin sağlanması için; gelirin hem küresel, hem de toplumsal düzeyde yeniden dağılımı ve çevre sorunlarının hem nedeni, hem de sonucu olan yoksulluğun ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun zenginlikten dışlanması ve bunun getirdiği sonuçlar, gelişmiş ülkeleri de doğrudan etkilemektedir. Yoksulluk ve eşitsizlikten kaynaklanan hoşnutsuzluklar gelişmiş ülkeler için tehdit oluşturmakta ve yoksulluğun sonuçları bu ülkelere de ithal edilmektedir. Gelişmiş ülkelerin çevresel sorunların önlenmesine, yoksulluğun azaltılması konusunda eğilmelerinin nedenlerinden biri, çatışma ve yoksulluktan kaçan mülteciler ve göçmenlerin baskısıdır.

Küreselleşmenin odağına çevrenin konulmasının nedeni, küreselleşmeye karşı getirilen eleştirilerin büyük bir çoğunluğunun, küreselleşmenin çevre üzerindeki olumsuz etkisiyle olmasındandır. Küreselleşme karşıtlarının söylemlerine baktığımızda, küreselleşmenin olumsuz toplumsal ve çevresel sonuçlarının bir biçimde yer aldığı görülmektedir. Çevre sorunlarına başarılı tepki verilmez ise, küreselleşmenin geleceği ve sorunsuz ilerlemesi tehlikeye

girebileceği, küreselleşme bağlamında ortaya çıkan çevresel ve toplumsal sorunların küreselleşme aleyhine bir başkaldırıya neden olabileceği kaygısı duyulmaktadır. Çevre sorunlarına bu kadar önem verilmesinin nedenlerinden biri, bu sorunların küreselleşme sürecine engel olabileceği endişesinden kaynaklanmaktadır.

Küreselleşmenin çevre bağlamındaki önemli bir konusu ise; özellikle ülke sınırlarını aşan maliyet artırıcı nitelikte olan hızla küreselleşen çevre sorunlarının, yani bir anlamda maliyetleri küreselleşen çevre sorunlarının, maliyetlerinin kimler tarafından ve nasıl karşılanacağı sorunudur. Çünkü doğanın tahribi, çevre kirlenmesi ve çevre koruması olayları maliyet ve dolayısıyla rekabet sorunları ile yakından ilişkilidir. Günümüzde çevre sorunlarına bu kadar önem verilmesinin nedenlerinden biri de budur. Çünkü artık makro ekonomik politikalar, ticaret politikaları, rekabet politikaları, sosyal politikalar ve çevre politikaları birbirinden giderek daha fazla etkilenmektedirler. Bu politikaların kesin çizgilerle birbirlerinden ayrılması mümkün değildir.

Çevre, ekonomik ve siyasi süreçlerden etkilenmekte, aynı zamanda da bu süreçleri etkilemektedir. Çevre politikaları ekonomik politikalar tarafından güdülenmekte, çoğu durumlarda çevre politikaları, uluslar arası ticari ve ekonomik ilişkilerde rekabet koşullarını düzenleyici rol oynamakta ve çevre ikinci planda kalmaktadır. Çoğu zamanda çevresel önlemler rekabet kaygıları nedeniyle sektöre uğramaktadır. Bundan dolayı da çevre olgusunun ekonomi ve siyasi gelişmelerle birlikte ele alınması gerekmektedir. Bu durumda da, çevre politikalarının belirlenme ve uygulama aşamalarında hangi kurum ve kuruluşların etkili oldukları ve etkililik ve etkinliklerinin hangi düzeyde olduğu ve bunları hangi mekanizmalarla nasıl sağladıkları önem kazanmaktadır. Diğer konularda olduğu gibi çevre konusunda da bağlayıcı olan sözleşmelerin hazırlanmasında, birçok ülkeyi bir araya getiren konferansların düzenlenmesinde ve kararların alınması ve uygulanmasında güçlü etkileme uygulama kanallarına sahip BM, IMF, DB ve DTÖ gibi örgütler, ÇUŞ'lar ve NGO'lar önemli rol oynamaktadırlar.

Günümüzde, uluslar arası kuruluşlar tarafından çevre ve kalkınma sorunlarının çözümüne ilişkin olarak önerilen yol; Sürdürülebilir Kalkınmadır. Çevre sorunlarının çözümüne, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yönelik olarak ise; yerel ölçekte başlayarak; ulusal ve küresel düzeyde, hükümetleri, uluslar arası kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarını, çok uluslu şirketleri ve diğer bazı kesimleri de içeren bol aktörlü yönetim modeli öngörülmektedir.

Öngörülen bu yapılanma çerçevesinde, çevre sorunlarının çözümünde ve özellikle yoksullukla mücadelede STK'lara önemli rol ve sorumluluk verildiği görülmektedir. uluslararası kuruluşlar, AB, ABD ve Avrupa ülkeleri, kalkınma / gelişme ve çevre konularındaki yardımlarını STK'lar aracılığıyla yapmaktalar, yardım programlarının STK'lar tarafından yönetilmesini öngörmektedirler. STK'lardan devletin çekildiği eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi alanlarda görev üstlenerek, sosyal devletin boşalttığı yeri doldurmaları beklenmektedir. Böylece, devredilen bu alanların özelleştirilmesinin yolu da açılmaktadır. STK'lar toplumsal ve siyasal meşruiyetin kurulması ve demokrasinin sağlanması noktasında bir araç olarak kullanılmaktadır.

STK'lar aracılığı ile yürütülen projeler, kalkınma çalışmaları ne kadar başarılı olsa da ve bunlardan doğrudan yararlanan milyonlarca kişi olsa da; yoksulluğun mikro girişim projeleri ile yok edilmesinin mümkün olmadığı ve yoksulluğa karşı savaşın kaybedilmekte olduğu görülmektedir.

IMF / DB'nin Çevre yaklaşımını anlayabilmek için, 1980'lerin başında ortaya çıkan borç krizinden beri, bu kuruluşlar tarafından az gelişmiş ülkelere önerilen, bu ülkelerin yeniden yapılandırılmalarını öngören makro ekonomik istikrar ve Yapısal Uyum Programlarının sonuçlarına bakmamız yeterlidir. Bu süreçte borç geri ödemeleri nedeniyle, az gelişmiş ülkeler ekonomilerini dış satıma göre düzenlemek durumunda kalmışlar, dış satımdan para kazandıracak ürünlere yönelmişlerdir. Bu da, yerli tüketim için üretimden vazgeçilmesine ve yoksullaşmanın artmasına neden olmuştur. Bu programlar çerçevesinde, sosyal hizmet ve refaha yönelik kamu harcamaları kısıtlanmış, temel mal ve hizmetlerdeki sübvansiyonlar kaldırılmış, kamu hizmetlerine yönelik kullanıcı ücretleri getirilmiş veya bu ücretler artırılmıştır. Bu politikalar, reel ücret ve istihdamda düşüşe, yarı zamanlı istihdam ve kayıt dışı sektörde faaliyetlerinde artışa, yoksullaşmaya neden olmuş ve çevreyi olumsuz etkilemiştir.

Diğer taraftan, Bu programların getirdiği olumsuz etkiler de, yine bu kuruluşlarca benimsenen "yoksulluğun hafifletilmesi" ve buna yönelik olarak "sosyal güvenlik ağlarının" kurulması gibi stratejiler ile aşılmaya çalışılmaktadır. IMF / DB'nin yoksulluğun azaltılması değil, ancak yoksulluğun dayanılır olabilmesi için "yoksulluğu yönetmek" üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Ellerinde ulus devletlerden daha fazla güç olan ve dünya ticaretinin %70'ini ve yabancı ülkelere dolaysız yatırımların %75'ini kontrol eden, dünya ekonomisinin as oyuncuları olan Çok Uluslu Şirketler (ÇUŞ), gerek yatırımları, gerekse teknolojik kararları nedeniyle, çevresel eğilimler üzerinde önemli etkiler yaratan aktörler olarak önemli roller üstlenmektedirler. ÇUŞ'lar artık kar planlarını ve yerleşimlerini küresel boyut içinde saptamakta, çevresel etkilerini umursamadan, dünyanın her yerini dolaşarak, kaynakların daha bol, çevre ve iş yaşamı yasalarının daha az bağlayıcı olduğu, elverişli pazarların olduğu yerlere yerleşmektedirler. ÇUŞ'lar strateji ve fırsatların dayattığı biçimde kaynak sağlamakta, üretim ve pazarlama yapmaktadırlar. Ancak ÇUŞ'ların gözlerine kestirip yerleştikleri alanlar ise, asla iflah olmamakta, büyük bir çevresel tahribata ve işçi istismarına maruz kalmaktadır. Şirketlerin etkin oldukları ve çevreye etkilerinin en fazla olduğu alanlardan biri de tarımdır. Dünyada tarım ve gıda sektörü 6-7 şirketler tarafından kontrol edilmektedir. Çok uluslu tarım şirketleri; çiftçilere patent altına aldıkları genetik değişikliğe uğratılmış tohumları, ardından bu tohumlardan iyi verim elde etmek için sentetik gübrelere satmaktadırlar. Sentetik gübrelere de yabancı otları çoğaltmakta, yabancı otların üzerinde bu kez yumurtalarını bırakarak konaklayan böcekler çoğaltmaktadır. Yabancı otlar ve böcekler verimlilik ile kaliteyi düşürdüğü için zararlı böcekleri ve yabancı otları öldürmek için de çiftçiler kimyasal ilaç kullanmak zorunda kalmaktadırlar. Zehirli ilaçları da üretip ve satanlar da yine bu çok uluslu şirketlerdir. Bu kısır döngü her üretim sezonunda yenilenmekte, çiftçiler yoksullaşmakta, tüm canlıların ortak malı toprak, su ve doğa kullanılamaz duruma gelmektedir. Bu süreç sonunda ortaya çıkan ise, tarım topraklarının azalması, kırsal ekonomi bölgelerinde fakirleşme, küçük kentlerin gerilemesi, çiftçilerin gelirinin azalması, toprak erozyonu, sentetik pestisidlerle hava ve su kirlenmesi, çiftçilikten kaçış, monokültürün yaygınlaşması ve buna paralel olarak biyolojik çeşitliliğin azalmasıdır.

Diğer taraftan, İlaç tekelleri yasadışı yollardan radyoaktif ilaçları denemekte, yoksul insanları yeni ilaçları için denek olarak kullanmaktadırlar. Yerli halkların çevreye zarar verdikleri gerekçesiyle karşı çıkmalarına rağmen, petrol tekelleri, dünyanın birçok bölgesinde, çevrenin kirlenmesi, yağmur ormanlarının yok olması ve doğanın dengesinin bozulması pahasına petrol aramaya ve çıkarmaya devam etmektedirler. ÇUŞ'lar uzun süre çevreye verdikleri zararları kabul etmeme tavırlarını sürdürmüşler, son zamanlarda ise, lobi faaliyetlerine ağırlık vererek, çevre konusunda uluslar arası düzeyde bağlayıcı kararların alınmasını engellemeye ve uluslar arası platformları kendi lehlerine kullanmaya yönelmişlerdir. Bölgesel anlaşmalar, DTÖ tarafından desteklenen yeni ticaret kuralları, şirketlerin gücünü artırırken, ulusal hükümetlerin piyasalara müdahale olanakları azalmaktadır. İş dünyası engellenmesiz ticaret ve yatırım özgürlüğünü genişletmek için sürekli baskı yapmaktadır. Çok taraflı Yatırım Anlaşması (MAI) büyük şirketlerin dünyayı kendilerine göre şekillendirme girişimlerinden yakın tarihlerdeki en önemli örneklerindedir. Tüm bunlar yaşanırken, 2002 yılındaki "BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma

Zirvesi"nde, şirketlerden, kamu kesimi ve sivil toplum kuruluşları ile ortaklıklar oluşturarak, temiz su sağlanması, sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetleri alanlarındaki projeleri yürütmeleri de istenmektedir. Uluslar arası kuruluşlar, esas amacı kâr olan, ÇUŞ'lardan atıkları en aza indirmelerini ve insan sağlığını korumalarını, çevre konusunda sosyal sorumluluk üstlenmelerini, çevre kuralları ve etik geliştirmelerini beklenmektedir. ÇUŞ'lar çevrenin korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması ile yükümlendirilmektedirler.

BMler, çokuluslu şirketlere çevresel değerlerin korunması, çocuk işçiliğinin durdurulması ve insan haklarının korunması için, hiçbir yasal yaptırım olmayan ve gönüllü bir uygulama olan BM Küresel İlkeler Sözleşmesini imzalamalarını önermektedir.

1995 yılında kurulan, mal hizmet ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin ticareti düzenleyen ve ticari uyumsuzluklarda hakemlik yetkisi ile donanım DTÖ, günümüzde dünyanın en güçlü ve en yetkili kuruluşu olarak çevre politikalarının da belirleyicisi haline gelmiştir.

ticaret ve ticaretin liberalleştirilmesi iyidir.." biçiminde özetlenebilir.

Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması kapsamında imzalanan anlaşmalarda, çevreye ilişkin hükümlere ve sürdürülebilir kalkınma kavramına yer verildiği görülmektedir. DTÖ'nün çevre konusunda bakışı; "çevre için iyi olan Sürdürülebilir Kalkınmadır. Sürdürülebilir Kalkınma için

DTÖ kapsamındaki anlaşmalardan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS Anlaşması) ile, getirilen patent uygulaması çevreye duyarlı teknoloji transferi, sağlık alanında ilaç ve tarımda ise genetiği değiştirilmiş tohum kullanımını bağlamında çevre ile sürdürülebilir kalkınmayla bağlantılıdır. TRIPS Anlaşması, güçlü ve kapsamlı bir fikri mülkiyet hakları koruması ve ticari değer taşıyan ticari sırların ve know-how gizliliğinin korunması mekanizmalarını getirmiştir. Bu anlaşma geliştirmekte olan ülkelerdeki teknolojik gelişmeyi, teknoloji transferi ile yeni ve çevreye duyarlı teknolojilere erişme koşullarını olumsuz etkilemektedir.

TRIPS Anlaşmasıyla, teknoloji yaratan firmalar, patentlere getirilen 20 yıllık koruma süresinde tekel gücünü elinde tutabileceklerdir. Bundan dolayı, az gelişmiş ülkelerdeki firmaların uyarılama ve ters mühendislik uygulamaları sonucunda elde edilen teknoloji ile mal üretmeleri, taklit mallar yapmaları ve patent ve lisans maliyetlerine katlanmadan üretim yapmaları imkânsızlaşmaktadır. Sanayi üretimleri genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere dayanan az gelişmiş ülkelerdeki firmalar, maliyeti düşük eski ve çevre kirliliğine neden olan teknoloji ile üretim yapmaya devam edeceklerdir. Bu durumda az gelişmiş ülkelerde, çarpık, standartların dışında ve çevre koruma anlayışından uzak bir sanayinin ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır.

Sonuç olarak, az gelişmiş ülkelerin teknoloji yaratma olanakları ellerinden alınmakta, teknolojinin ötünde küresel nitelikli engeller getirilmektedir. Teknolojiye ulaşma yolu olarak ise; ülkelerine ÇUŞ'ların yatırımlarını çekmek gösterilmektedir. Teknoloji yarışma katılmayan az gelişmiş ülkeler ise, dünya ticareti ile ancak doğal kaynaklarını ucuzlatarak, işgücü maliyetlerini düşürerek, doğa ve insan kaynaklarını ve çevreyi korumaktan vazgeçerek rekabet edebileceklerdir.

DTÖ kapsamındaki Tarım Anlaşması ile bu sektörün liberalleştirilmesi tarımsal desteklerin azaltılması öngörülmektedir. Bunun sonucu olarak her ülkenin en azından kendi ihtiyacı olan gıda maddelerini özgürce yetiştirme hakkı engellenmekte ve gıda güvenliği sınıra indirilmektedir.

DTÖ kapsamındaki çevreyi etkileyecek olan bir gelişme ise, DTÖ'nün 2001 /Doha Raundu görüşmeleri kapsamında yer alan, Tarım Dışı Piyasalara Giriş (Non-Agriculture Market Access) Anlaşması (NAMA) dır. NAMA'ya göre, ülkeler doğal kaynaklarını, toplum sağlığını ve çevreyi korumak amacıyla, imalat sanayi ürünlerinde, petrol ve madencilik, balıkçılık, orman ve hizmet ürünlerinde daha önceden almış oldukları bütün tarife dışı engelleri kaldıracaklar ve çevresel ürünlerin üretiminde de tam liberalizasyona gideceklerdir. Yani ülkeler doğalarını ormanlarını korumak gerekçesiyle koruyucu önlem alamayacaklar, almaları durumunda ise, tarife dışı engel oluşturdukları gerekçesiyle uluslararası tahkimde dava edilebileceklerdir. NAMA'nın hayata geçmesi durumunda, geçmişte imzalanan çok taraflı çevre anlaşmalarının da etkisiz ve geçersiz hale gelmesi söz konusu olacaktır.

DTÖ çevresel anlaşmazlıklar konusunda odak noktası haline gelmiştir. Çünkü DTÖ etkin bir anlaşmazlık çözme organına, ticari yaptırımlarla desteklenen hüküm verme ve tahkim mekanizması üzerinden ambargo gücüne sahiptir. DTÖ'nün anlaşmazlık çözme mekanizması çerçevesinde verdiği kararlar çevresel güvenceleri zayıflatmakta ve çevreye zarar vermektedir. DTÖ'nün anlaşmazlık kararlarına ve sonuçlarına baktığımızda; Hükümetlerin denetimlerini gevsettiklerini, standartların dejenera olduğunu ve uluslar arası şirketlerin istediklerini yaptıklarını görülmektedir.

Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için gereken uluslar arası sistemin önemli öğelerinden bir diğeri ise; çok taraflı çevre anlaşmalarıdır. Sınırlar ötesi ve küresel çevre tehlikeleri söz konusu olduğunda, çevrenin korunmasının en etkin yolu olarak çok taraflı çevre anlaşmaları görülmektedir. Bugüne kadar, Ozon Tabakasının Korunmasına dair Viyana Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi gibi 200'den fazla çok taraflı çevre anlaşması yapılmıştır.

Çok taraflı çevre anlaşmalarında, çevreyi korumak amacıyla ticari önlemler kullanılmakta, ticari yaptırımlar öngörülmekte veya ticaret yasaklanmaktadır. Ancak bu anlaşmalarla getirilen yasaklamaların, kimler tarafından ve nasıl uygulanacağı ile hangi mekanizmalarla denetleneceği ise belli değildir. Sözleşmelere uymayan taraflara ayrıntılı somut olarak belirlenmiş cezai yaptırımlar da getirilmemiştir. Çok taraflı çevre anlaşmalarının etkin ve kalıcı olabilmesi için, ekonomik ve çevresel stratejilerin birleştirilmesi ve anlaşmazlık çözme mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Hedefleri çevreyi korumak olan, çok taraflı çevre anlaşmalarında, çevresel amaçlarla ticari önlemler kullanılması söz konusu olduğu durumlarda, bu önlemlerin DTÖ, kurallarına uygun olup olmadığı ve bu önlemlerle çevrenin ne kadar korunup, ne kadar korunamayacağı konusundaki tartışmalar sürüp gitmektedir. Günümüzde doğa artık ortak mülk olmaktan çıkıp, özel mülkiyet haline, yalnızca yeni sahipleri tarafından kontrol edilir hale getirilmiş, bu alana patentler, telif hakları gibi araçlar girmiş bulunmaktadır. Doğal kaynakların özelleştirilmesi, yeni mülkiyet biçimleri, maddi olmayan mülkiyet biçimleri ve özellikle de genetik bilgilerin mülkiyeti; çevre açısından en çok tartışılan konular olmaya devam edecektir.

Çevre ve kalkınma sorunlarını aşmak üzere gündeme getirilen sürdürülebilir kalkınma olgusunun, ne kadar gerçekçi olduğu ya da bu sorunları çözüp çözemeyeceği, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine mevcut ekonomik ve siyasi yapı ile ve çok farklı hedef ve amaçları olan aktörler ve araçlarla ulaşıp ulaşılamayacağı tartışmaları da sürecektir. Tüm uluslar arası girişimlere, uluslar arası kuruluşlara ve çevreyle çok taraflı anlaşmalara rağmen, çevre sorunlarının günümüzde de dünyanın önemli gündem maddesi olmaya devam edeceği görülmektedir.

ANKARA SU SORUNU DEĞERLENDİRMESİ

Heval Sarıtaş
Çevre Mühendisi
Çevre Mühendisleri Odası Ankara Şube Sekreteri

Başkent Ankara, uzun yıllardır hızlı nüfus artışı, plansız kentleşme ve rantçı Belediyecilik anlayışının getirdiği bir dizi kentsel çevre sorunu ile yüz yüzedir. Yıllardır bir sorun yumağı olarak gittikçe büyüyen altyapı sorunları, Büyükşehir Belediyesinin izlediği politikaları ve acizliğini 2007 yılında daha da su yüzüne çıkarmış, bu sorunların başım ise su sorunu çekmiştir. Söz konusu bu gelişmeler, içme suyu havzalarının ve su kaynaklarının kirlenmeye karşı korunması için planlama yapılması ve su sarfiyatının azaltılması konularında çalışmalar yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu kapsamda yapılması gereken çalışmalar planlama, inşaat ve yönetmedir. Bu çalışmalar yapılırken suyun insan yaşamı üzerindeki hayati önemi dikkate alınarak hedef kitlenin suya mümkün olduğunca ucuz, mümkünse bedava ulaşması hedeflenmelidir. Bu hedefin ciddi bir yönetim mekanizması ile gerçekleştirilebileceği unutulmamalıdır. Ülkemiz genelinde yukarıda belirtilen her üç kademedede de yaşanan aksaklıklar bugün içerisinde bulunduğumuz içme suyu sorununa neden olmaktadır.

Ankara'da yaşanan ve yaşanacak olan su sıkıntısının ana nedeni, Büyükşehir Belediyesinin iddia ettiği gibi "2006'nın son 41 yılın en kurak yılı olması" değil, Büyükşehir Belediyesinin DSİ'nin planlama raporlarında yer alan yatırımları hayata zamanında geçirmemesidir. Belediyenin su ile ilgili yetkili kurumu olan ASKİ ise maalesef Ankara'daki su ve kanalizasyon çalışmalarından uzak kalarak daha çok asfalt ve yol çalışmalarıyla ilgilenmiştir. DSİ tarafından 1980'lerin sonlarında ve 2000 yılında Ankara'nın uzun dönemli içme suyu

olmadan inşaatına başlamıştır.

Kızılırmaktan Ankara'ya içme suyu getirilmesi, DSİ'nin hazırladığı master plan raporunda 2034 yılına bırakılmış bir projedir. Şu an kullanılan Kurtboğazi ve Çamlıdere Barajları'nın sularının arıtıldığı İvedik Arıtma Tesisleri, teknik olarak Kızılırmaktan, getirilecek suyun arıtılarak içme suyu standartlarına uygun hale getirilmesine uygun değildir. Kızılırmak suyunun arıtılabileceği arıtma sistemi, oldukça pahalı bir teknolojidir. DSİ, İleri arıtma yöntemlerini içeren bu teknolojinin 2030 yıllarına kadar ucuzlayabileceğini düşünmüştür.

Kızılırmak'tan su alınması Kızılırmak havzasındaki barajlarda enerji üretimi düşüşüne sebep olacaktır. Ayrıca buradan su, çekilmesiyle beraber Kızılırmak Havzasında ve deltasında ortaya çıkacak çevre, enerji ve tarım sorunları da diğer zararlar arasındadır. Kirillik yönünden Sivas ilinden başlayarak yukarı Kızılırmak havzasındaki tüm kirillik yükleri uzun yıllar boyunca Hirfanlı baraj gölünde birikmiştir. Kayseri kentinin arıtma tesisi deşarj sularını taşıyan Karasu ile Kırşehir kentinin atık sularını taşıyan Kırşehir çayı Hirfanlı

barajı öncesi Kızılırmak nehrine akmaktadır. Hirfanlı ve Kesikköprü baraj göllerinin dip çamurunda başta demir ve mangan olmak üzere kurşun, çinko, krom ve bakır gibi ağır metallerin yanı sıra özellikle ötrofikasyona neden olan fosfor aşın derecede bulunmaktadır.

Kızılırmak nehrinin doğal yapısından kaynaklanan sertlik, sülfat ve klorür değerleri çok yüksektir. Bunun yanında ciddi hastalıklara neden olan ağır metal içeriği (özellikle Kadmiyum ve Kurşun sınır değerlerin üstünde ve DSİ raporlarında bu metaller yönünden 2. kalite su olduğu açıklanmıştır.) olan bir sudur. Özellikle sertlik ve sülfat, içme ve kullanma suyu açısından çok önemli olup, ileri arıtma teknikleri kullanılmadan içme suyu standartları değerlerine düşürülmesi mümkün değildir. Ankara'nın İvedik'te bulunan mevcut içme suyu arıtma tesisi bu parametreleri arıtacak yöntemi barındırmamaktadır. Ankara'nın mevcut içme suyu sistemi, ham suyun kuzey/ kuzeybatı yönünden gelmesi doğrultusunda planlanmış ve inşa edilmiştir. İvedik arıtma tesisi kentin kuzeyinde yer almaktadır. Ana dağıtım hatları, depolar, içme suyu şebekesi bu yerleşime uygun olarak koşullandırılmıştır. Kentin güneyinden gelecek

Kızılırmak'ın kirli suyunun mevcut sistemle ve fiziki yerleşimiyle ciddi teknik uyumsuzluklar doğuracağı açıktır. Kızılırmak suyunun arıtılması için gerekli metotlardan biri ileri arıtma yöntemlerinden biri olan ters ozmoz yöntemidir. Ancak bu yöntem kullanılırken %20 oranında daha tuzlu su miktarı atık olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ise İvedik Arıtma Tesisinde, tesise gelen suyun %20'lik kısmının ASKİ kanallarına verilmesi demektir. Dolayısıyla İvedik'te kurulacak olan ileri teknoloji çok da uygun olmayacaktır. Bu teknolojinin ham su kaynağının yanında kurulması gerekmektedir. Ankara'nın mevcut İvedik İçmesuyu Arıtma Tesisi bu sistemi içermediğinden dolayı Kızılırmak Suyunu arıtacak düzeyde değildir. Kızılırmak suyunun Ankara'ya gelmesi ile beraber bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu arıtma yönteminin uygulanması durumunda arıtma tesisine ve işletme giderlerine (enerji, kimyasal ve personel gideri) eklenecek ek maliyetlerde göz önüne alınmalıdır.

Son zamanlarda Ankara Büyükşehir Belediyesinin Ankara Suyu ile seyreltme yöntemiyle su parametrelerini standartların altına indirmesi de yanlış uygulamadır. Seyreltme bir arıtma yöntemi değildir. Arıtma, su içerisinde istenmeyen maddelerin giderilmesi işlemidir. Oysa seyreltme ile istenmeyen bu maddeler giderilmez sadece konsantrasyonları düşürülür. Bu yöntemle içme suyu standartlarını sağlamış olursunuz ancak; kirillik düşüş konsantrasyonlarda da olsa uzun vadede maruz kalmış olursunuz.

Seyreltmeyi çözüm olarak gören belediye yetkilileri ise barajlardaki sular bittiği zaman, yani seyreltme suyu kalmadığı zaman nasıl bir yol izleyeceklerinin cevabını verememekteyler. Çünkü Ankara'nın barajlarının durumu da, ortadır. Kızılırmak Suyunu kullanan Kırıkkale Belediyesi, mevcut arıtma tesisi ile (bu arıtma tesisi Ankara'nın arıtma tesisi olan İvedik Arıtma tesisine benzer özellikleri içermektedir) su kalitesini sağlayamadığı için ileri teknoloji arıtma tesisi kurma kararı almıştır.

TEMİZ SU YAŞAMDIR, SAHİP ÇIKALIM!

Erhan İÇÖZ
Jeofizik Mühendisi
EGEÇEP Dönem Sözcüsü

Bölgemizde ve kentimizde, pek çok kirletici faaliyet sonucunda, su kaynaklarımız hızla kirlenmektedir. Bugün ülkemize, gelişmiş ülkelerde kullanılmayan, köhnemiş, eskimiş, çok su ve enerji tüketen, çevreyi kirleterek ekosistemi çökerten teknolojiler yönlendirilmektedir. Giderek, temiz akan hiçbir akarsuyumuz kalmadığı gibi, yeraltı sularımız da hızla

kirlenmekte ve tükenmektedir. Bu kötü gidiş durdurulamaz ise, canlı yaşamının sürdürülmesi olanaksız hale gelecektir.

Kirletilen, Tüketilen Ve Pazarlanan "Su" Aslında Tüm Canlıların Doğal Hakkıdır, Yaşama Vurulan Darbedir.

Su, tüm canlıların vazgeçemeyeceği, yaşamın en temel kaynağıdır. Dünyada su kaynakları hızla tükeniyor, var olan su kaynakları da kirleniyor. Suyu gereksinimin her geçen artmasıyla, su alınır satılır, ticari bir mal haline almaya başladı.

Su üzerinde oynanan oyunlara güzel bir son örnek Efemçukuru Altın Madenidir.

İzmir'in damı olan Efemçukuru'nda maden işletilmesi demek İzmir'de çeşmelerimizden arsenikli su akması ve güzel kentimizin "kanseri kenti"ne dönüşmesi demektir. İzmir için büyük tehlike yaratan Efemçukuru Altın Madenine, merkezi yönetim tarafından hiç duraksamadan bütün izinler verilirken, 300000 kişinin ihtiyacı olan (Çamlı Barajına ÇED olumlu belgesi verilmemiştir. Tehlike kapımıza dayanmıştır. Suyumuzu, toprağımızı, sağlığımızı korumak için Efemçukuru Madenine izin vermemeliyiz. Kaldı ki, altın madeninin komşu havza etkisi ile Tahtalı Barajını da kirlenme riski de oldukça yüksektir.

Maden Yasasında yapıları değişiklikle, su havzaları madencilğe açılarak kirlenmenin yolu açıldı. Sularımız, kirletici faaliyetlerin tehdidi altında. Bunun en somut örneği, Bergama Ovacık'ta çeşitli su kaynaklarından alınan örneklerin analizinde, üst sınırın çok üzerinde arsenik çıktığının saptanmasıdır. Uşak Kışladağ'da, 1800 kişinin zehirlenmesi, kuzuların ölü ve anormal doğması, Bergama'da hızla artan kanserli sayısı. Daha ne kadar kanıt gerekiyor.

Suyumuza sahip çıkmalıyız. Madencilik mi, yoksa suyun korunması mı daha yaşamsaldır?

Diğer taraftan, Arıtma sistemi olmayan ya da arıtma sistemi çalıştırılmayan, üstelik çok su tüketen sanayi tesisleri, hatalı gübre ve hatalı su kullanımları nedeniyle Gediz, Küçük Menderes, Bakırçay ve bölgemizdeki diğer ufaklı akarsularımız hızla kirlenmekte ve hatta kurumaktadır. İzmir'e su sağlayan en önemli iki kaynak Göksu ve Sarıkız'dan alınan su örneklerinde, İZSU verilerine göre 50 mikrogramı aşan arsenik bulunması, Gediz kirliliği için inkâr götürmez bir kanıttır. Bu nedenle, tüm su havzalarındaki kirleticiler saptanarak etkin arıtma yapılınca kadar kapatılmalıdır. Yaşam su ile başlar. Su yoksa yaşam da yoktur. Kirletilmiş su ise ölüm demektir. Suyu sahip çıkmak, yaşama sahip çıkmaktır.

Uzun zamandır barajlarımızın durumu ortada. İzmir Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, 2008 in, 1949'dan sonra en kurak 2. yıl olduğunu söylüyor. Geçen yıl yağışlarda İzmir'de yüzde 51, Manisa'da yüzde 54, Uşak'ta yüzde 36 azalma var. Gediz, Bakırçay ve Menderes havzasındaki barajların doluluk oranlarında ciddi bir eksikliğin bulunduğu biliniyor. Şubat ayı daha kurak geçti. Küresel ısınma, ormanların talanı, çarpık kentleşme, yanlış su politikaları gibi nedenlerle, sularımızın giderek daha da azalması kaçınılmazdır. Dünya Su Formu'nun beşincisi önümüzdeki yıl İstanbul'da toplanacak. Dünya Su Forumu, artık suyun pazarlamasının yapıldığı bir platform haline almıştır. Bu nedenle 2006'da yüz binlerce yaşam savunucu tarafından protesto edilmişti. Önümüzdeki yıl İstanbul'da suyun pazarlanması tartışılacak.

1997 yılından bu yana üç yılda bir toplanan ve 'yaşamın sürdürülmesini' değil, 'sürdürülebilir kalkınma' adı altında yaşam alanlarını kâr alanları haline getirmeyi hedefleyen neoliberal politikaların en iyi uygulayıcısı olan AKP Hükümeti, Dünya Su Forumuna hazırlık kapsamında, gereken yasal düzenlemeler için kolları sıvadı. Bir yandan kentlerin suları özel şirketlere devredilirken, diğer yandan ırmakların suyunu uzun yıllar kiralama ya da satmak için yasa değişikliğine gidiliyor. EGEÇEP, bu girişimlere karşı yayımlanan "Su Hakkı İstanbul Deklarasyonu"nu desteklemektedir.

Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanan yasa taslağı ile su, enerji, posta ve ulaştırmayı kapsayan 4 sektördeki dev ihaleler, Kamu İhale Yasası'nın dışına çıkartılıyor. Yani suyu istedikleri gibi satacaklar, DSİ'yi, sulama sularını, kentlerdeki su hizmetlerini özelleştirecekler. Nehirlerimizi özelleştirecekler. Akarsu kıyısında yaşayan halkımıza yarın özel şirketlerin su faturaları gelecektir. Tıpkı Kenya'da olduğu gibi. Çevre örgütlerini, çevreye duyarlı insanları, suyun özelleştirilmesi girişimlerine karşı etkin mücadeleye çağırıyoruz.

Hepsi bu kadar mı? Her biri orta büyüklükte bir ilçe nüfusunun tükettiği kadar su tüketen golf sahaları ile turizm adı altında canavar yaratılıyor.

Kısacası, küresel kapitalizm, yaşam kaynağı suyumuzu elimizden alarak sadece parası olanın suya erişmesini hedefliyor. Yarın sıra havamızın da elimizden alınmasına gelecek.

Flamingolar, leylekler gelmez oldu; fareler, yılanlar arttı; arılar azaldı. Ege'nin, zeytinden dalları yeri öpen zeytinlikleri giderek kuruyor. Her dönemde dünyaya doğal zenginlikleriyle damgasını vuran Ege çölleşiyor! EGEÇEP, suyun sadece bir insan hakkı değil, sadece insanlar için değil, tüm canlılar için "temiz suya erişimin" bir hak olduğunu savunuyor. Şimdi suyumuzu sahip çıkmazsak yarın çok geç olacaktır.

SU POLİTİKASI VE SONUÇLARI: TRAKYA ÖRNEĞİ

Muharrem Okur
Elektrik Mühendisi

Dünya genelinde suyun metalaşma süreci iklimsel değişikliklerin baş göstermesi ve küresel ısınma denen olgunun kendini hissettirmeye başlamasıyla hız kazanmıştır. Denizler haricinde kullanılabilir tatlı su kaynakları toplam su miktarının % 2,5'u olup bunun % 70'i kutuplardadır. Dolayısıyla çok az bir kısmı nehirlerde, göllerde ve yer altı rezervlerinde bulunduğundan bu yaşamsal kaynağın kullanımı stratejik bir önem kazanmaktadır.

Trakya'nın yeraltı rezerv su kaynaklarının en önemlisi Ergene su havzası olup halen Çorlu'nun içme suyunu karşılamaktadır. İlçe civarındaki ufaklı tekstil firmaları bu kaynağı 20 yıldır acımasızca kirlenmekte ve tüketmektedir.

12 Eylül sonrası toplumsal muhalefetin bastırıldığı dönemde Trakya'nın Verimli buğday ve ayçiçek tarlaları sanayi arazilerine dönüştürülerek altyapısı ve arıtma tesisi olmayan yüzlerce tekstil fabrikasının bölgeye geliş süreci başlatılmıştır. Aynı dönemde İstanbul Kazlıçeşme'deki deri fabrikalarının hatırı sayılır bir kısmı Çorlu'ya taşınarak su kaynaklarının tüketilmesine ve kirlenmesine yönelik süreci hızlandırmışlardır. Ne acıdır ki kendi toprağının ve yer altı sularının kirlenmesini 20 yıl boyunca seyreden insanlar yeni yeni toplumsal tepkilerini göstermeye başlamışlardır. Bunun en somut örneği Çorlu Belediyesinin su imtiyaz hakkını özel bir şirkete devretme kararına karşı oluşan toplumsal muhalefet olup, 40 tan fazla sivil toplum kuruluşunun bir araya gelmesini sağlamıştır. Çorlu Su Yaşamdır Platformunda bir araya gelen kurum ve kuruluşların başta gelen amacı suyun özelleştirme sürecinde Çorlu Belediyesi'ne tabanın isteklerini duyurmak ve baskı yapmak olsa da, uzun vadede amaç, bir kent platformu oluşturarak çevresel, toplumsal ve insana dair sorunları masaya yatıracak, çözüm üretecek, bu konuda koordinasyonu sağlayacak bir yapıya ulaşabilmektir.

Çorlu'nun kullanım suyu 35.000 m³/gün olup bölgede yaralan 2 adet Cola firmasının yeraltından çekerek pazarladığı su miktarının 114.000 m³/gün olduğu Belediye Başkan

Yardımcıları tarafından açıklanmıştır. Uluslararası firmaların bu imtiyazları nasıl ve ne zaman elde ettikleri ayrı bir tartışma konusu olduğu gibi geri kalan yüzlerce tekstil boyafabrikasının yeraltından çekip boyama işleminden sonra doğaya saldırdığı ağır metaller zehirli bileşikler ve kanserojen maddeler içeren atıklar bölge insanın tehdit eder boyuta ulaşmıştır. Yapılan ölçümler, 600 metrelik yer altı suyu kalınlığının 200 metreye düştüğünü, doğanın bu kaybı artık telafi edemediğini göstermektedir. 2010 yılında yeraltı rezerv suları artık kullanılamaz durumda olacaktır.

Önümüzdeki süreçte, bir yanda geçmişten günümüze devreden ekolojik bozulmayı durdururken, diğer yandan su kaynaklarının koruma altına alınması hayati önem taşımaktadır. Su imtiyaz haklarının özel şirketlere devredilmesi girişimi, bu şirketlerin yabancı şirketlere satışında hiçbir engel olmaması nedeniyle oldukça ciddi sonuçlara gebe dir.

Trakya genelinde acilen bir çevre planı yapılarak tüm bölge koruma alanı ilan edilmeli ve henüz geç kalınmadan arıtma sistemleri devreye alınmalıdır. Bu önlem tarım arazilerini kurtaracağı gibi su kaynaklarının kirlenmesinin de önüne geçecektir.

Su bizimse ve kullanabiliyorsak yaşamımızı sürdürebiliriz. Petrol kaynakları için her türlü insanlık dışı eylemi kendine hak gören emperyalizmin, içinde bulunduğumuz coğrafyada yaşamın temel kaynağı su için ne tür eylemleri göze alacağını tahmin etmek çokta güç olmasa gerek.

TMMOB

40. GENEL KURULUNA BAKIŞ

Mustafa Kadioğlu
Elektrik mühendisi

Türk Mühendis ve Mimar Odalar Birliği'nin (TMMOB) 40.olağan genel kurulu 29 Mayıs-1 Haziran 2008 tarihleri arasında 1600 delegenin (orman mühendisleri katılmadı) 1093'ünün katılımı ve 1113 delegenin seçimlerde oy kullanımı ile sonuçlandı. TMMOB genel kurul sonuç bildirgesine "ölkemizin tüm varlıklarının özel sermaye istismarından kurtarılarak özelleştirmelerin durdurulması, özelleştirilen halka ait varlıkların kamulaştırılması ve kamu kuruluşlarının yeniden güçlendirilmesi için" ile başlanarak; özelleştirmeler, eğitim, sağlık, işsizlik, iş güvencesi, çevre, tarım, su, madenler, GATS, örgütlenme, 1 Mayıs, AB, militarizm, enerji, sanayi, ABD'nin saldırganlığı, AB sosyal forumu, kadın, gençlik, ortak mücadele, kültürel varlıkların tahribi dahil olmak üzere 45 başlığın altını çizildi. Bildirge "birlikte karar alma, birlikte üretme, birlikte yönetme ilkesini yaşama geçirmek için" belirlemesiyle tamamlanarak, "önümüzdeki dönemde de, odalar ve üyeleriyle birlikte uygulama ilkesiyle ölkemizdeki ve dünyadaki emek güçleri dayanışma içinde, bağımsız, eşitlikçi ve özgürlükçü bir Türkiye ve Dünya için çalışmalar sürdürülecektir" denildi.

Bildirgeye bakıldığında buraya kadar mesleğin icrası, emek ve demokrasi mücadelesi anlamında 'sorun yok' demek gerekir. Ancak 325.000 civarında üyenin temsilcisi olması gereken en politik delegasyonun katılımı rağmen, genel kuruldaki coşkusuzluk, TMMOB genel kurulunda gençlerin kürsü talebine verilen olumsuz yanıt, tabanda ve gençlik içinde sürekli tartışılan uzmanlık, yetkin mühendislik, belgelendirme, akreditasyon konularının gündeme alınmaması ve belirlenen işleri öncelikle üyesi ile yapacak örgütün üyeyi hangi yolları işleterek sürece

katacağına dair biçimin belirsizliği bizleri düşündürdüğu gibi TMMOB yöneticilerini de düşündürmelidir.

TMMOB genel kurulunda tartışmalı gündem siyanürle altın işletmeciliği, IMF ve DB projelerini hayata geçirmeleri ve yaptırımlarıyla ölkenin talanına öncülük eden hükümetin içindeki TMMOB üyesi bakanların üyelikten çıkarılması tartışmalarının kararının oy çokluğu ile olması genel kurulun biraz olsun "dalgalanmasına" olanak verdi.

Çok söylenen sözü hatırlayalım; "perşembenin geleceği, çarşambadan bellidir". TMMOB'nin 40. genel kurulunun geleceği de şube ve oda genel kurullarından bellidir. TMMOB genel kurulunu değerlendirmek için sürecinin başlangıcı olan şube ve oda genel kurullarına bakmalıyız. Hangi şube genel kurul sürecinde işyeri temsilcilerini (tabii ki varsa) genel kurullara hazırlayarak, üyenin sürece katılımını sağlayarak, işyeri toplantıları yaparak, üyenin mesleki, ekonomik, sosyal sorunları ile öлке sorunlarını birleştiren bir çalışmayla şube genel kurulu yaptı? Böylesi şube genel kurulları üzerine oturtulan oda genel kurulları yapıldığına bakılmaz ise TMMOB genel kurulundaki heyecansızlığı sübjektif biçimde değerlendirmiş oluruz.

Bu değerlendirmeye devam edecek olursak; İKK'lardan kaç tanesi çalışıyor? Kaç İKK şube, oda ve TMMOB genel kurullarını bulunduğu il ve ilçe sorunlarıyla birleştirerek yatay çalışma yapıp TMMOB genel kurulunu beslemeye, alınan kararların "ezberimiz" olmaktan çıkarıp işimiz olmasına olanak sağladı?

Öte yandan önemi eksilmeyen konu ise bildirinin son maddesi olan "birlikte karar alma, birlikte üretme, birlikte yönetme ilkesini yaşama geçirmek" için birlik yöneticileri ve oda yöneticileri örgüt içi demokrasiyi, örgüt içi tıkanmışlıkları aşma adına yani örgütlüğu ihtiyaca cevap verecek hale getirmek için adım atılmasının gerekli olduğunu kanımca biliyorlar. Örgütün yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç var. Bu ihtiyaç ertelenmemelidir. Ama bu konunun gündeme alınması ve tartışılması yönünde hiçbir adımın görülmemesi bizleri düşündürmelidir. Mühendis, mimar, şehir plancıları ve emek dostları olarak sonuç bildirgesini doğru okumalı, TMMOB örgütlülüğünün her platformunda, üretim ve hizmet birimlerinde üniversitelerde; emperyalizme, özelleştirmeye karşı birliğin, mücadelenin gerekliliği ve kurucusu olmaya; birliği bozmaya yönelik hareketlere dönüştürücü olmaya, bu bildirgenin antiemperyalist özünü beslemeye, çelişkilerini göstermeye, bulunduğumuz her birimde ve platformda çalışmasını yapmalıyız. Bu yoldaki küçük adımların bizi büyük işler başaracak hale getireceğini unutmamalıyız.

ELEKTRİĞİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE ÖKP

H. Avni Haznedaroğlu

Elektrik Mühendisi

EMO Kocaeli Şube Yazman Üye

Sermayenin yapısal krizini kamunun mülkiyetindeki kuruluşlara el koyarak aşmak isteyen Özelleştirme girişimlerine karşı 90'lı yıllarda bir dönem başarıyla mücadele vermiş olan ÖKP'nin (Özelleştirme Karşıtı Platform) yeniden ve daha güçlü bir sesle mücadeleye devam etmesi kaçınılmaz zorunluluk haline gelmiştir. Sermaye, kendince belirlediği sorunu ve çözümünü toplumsal muhalefetin onca çabasını yok sayarak dayatmış, bu yolda her yöntemi mubah sayan bir anlayışla çoğunlukla hukuk tanımaz bir pervasızlıkla Özelleştirmeler gerçekleştirilmiştir. İktidarların görmek istemediği ve duymaya tahammül edemediği emek ve demokrasi güçlerinin geçmiş mücadele birikim ve deneyimleri bugün en önemli araçlarımızdır.

Özelleştirme Fikri

Sermayenin emekçilere karşı yoğunlaştırdığı ekonomik ve siyasi saldırının en önemli kısmı bugün özelleştirme uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu mülkiyetindeki mal ve hizmet üreten kuruluşların sermaye sınıfına transferi olarak tanımlanan özelleştirme, çeşitli gerçek dışı söylemlerle ve ambalajlarla anlatılmaya çalışılmış ancak her özelleştirme sonrası foyası biraz daha ortaya çıkmıştır. Sermaye sınıfı ve onun işbirlikçileri, kamu mülkiyetindeki işletmeleri iktidar güçleriyle kötü işleterek özelleştirme söylemlerine destek bulmaya çalışmışlardır.

Mevcut Durum

Eğitim, sağlık, haberleşme, enerji başta olmak üzere bugün halkımızın doğal gereksinimlerini karşılayan mal ve hizmet üretimleri sermayenin insafına ve kar güdüsüne terk edilmek istenmektedir. Özelleştirilmesi akıl dışı olan mal ve hizmet üretimleri rekabet getirme ve kalite artırma gibi asılsız fakat süslü sözlerle ambaljanlanır, özelleştirilen kuruluşların ürettiği mal ve hizmetlere alım garantileri verilerek daha baştan' özelleştirmenin amaçları itiraf edilmektedir. Özelleştirmeler sonucunda, çalışanların özlük hakları başta olmak üzere yoğun hak kayıpları yaşanmakta, sendikasılaştırma ve taşeronlaştırma başta olmak üzere çalışma yaşamına yoğun saldırılar yapılmaktadır. Ayrıca, meslek örgütleri ve sendikaların hukuksal mücadelesi her türlü yöntem ile bastırılmak istenmekte, bu mücadeleyi yürüten meslek örgütleri ve sendikaların susturulması için ele geçirme çalışmaları ayyuka çıkmaktadır. Bunca zorluğa karşın kazanılan hukuk davaları, yeni düzenlemelerle boşa çıkarılmakta veya hukuk hiçe sayılmaktadır.

Enerji Özelleştirmeleri

Geçmişte diğer hükümetler, bugün ise AKP eliyle sürdürülen Özelleştirmeler ile kamu eliyle yürütülen hizmetler büyük oranda tasfiye edilerek, sermayenin serbestçe at koştuğu dilediğince fiyat belirlediği, gözünün kırpmadan çalışanları kapı önüne bıraktığı, gözlerimizin içine baka baka vergi vermekten kaçındığı bir noktaya gelinmiştir. Enerji gibi hassas ve kamusal bir hak bile sadece kar/zarar ölçüğünde ele alınmakta, merkezi planlama ve işletme göz ardı edilerek ülkemizin enerji sistemi büyük bir risk altına itilmektedir. Doğalgazda her kış yaşanan sorunlar ortadayken, doğalgaz dağıtım şirketleri özelleştirilmekte veya daha baştan Özel sektör eliyle işletmeye açılmaktadır.

Otoprodüktörlerin sistemi nasıl sabote edebildikleri 1 Temmuz 2006 tarihinde görülmüşken, daha da ileri gidilerek şimdi sistem tümüyle özel sektöre ter edilmek istenmektedir. Üstelik kamu adına görev yapan en yetkili ağızların "kamu elinde bu işletmeler zarar ediyor, özelleştirmemiz lazım" gibi beceriksizlik itirafı sözleri dayanak gösterilerek.

Yaşanan Özelleştirme Örnekleri ve Özelleştirmelerin "Olağan" Sonuçları

Bugüne kadar yaşanan bütün Özelleştirmeler, kamu vicdanında güvensizlik yaratmışken, kimi özelleştirmeleri gerçekleştirenler yüce divan ya da mahkemelerde yargılanmışken, yeni özelleştirmelerin arka planının halktan saklanması olanaksızdır. AKTAŞ ve ÇUKUROVA gibi Özelleştirmeler Özel sektörün enerjiyi nasıl yöneteceğini fazlasıyla göstermişken yeni maceralara girmenin, dağıtım bölgelerinin tümünü özelleştirmenin, üretimi sermayenin kar hırsına terk etmenin mantıklı bir açıklaması olamaz. Kamusal hak olan enerji, kamu hizmeti yaklaşımı ile birlikte planlanmalı ve yönetilmelidir. Keza, özelleştirilen elektrik üretim tesislerinde çalışanların sosyal ve özlük hak kayıpları araştırma gerektirmeyecek kadar ortadayken, çalışma barışının dinamiklenmediğini söylemek olası mıdır? Telekom'da geçtiğimiz yıl yaşanan grev hafızalardayken, mahkemelik olmuş sabit ücret uygulamaları bilirken özelleştirmenin ucuzlama getirmesi, çalışanlara zarar vermemesi mümkün müdür?

Uluslararası Tekellerin Özlemleri ve Hükümet(ler)in Duruşu

Ülkemizde 80 sonrası göreve gelen bütün iktidarlar, bir biçimiyle özelleştirme uygulamalarını sürdürmüşlerdir. Geri bırakılmış ülkelere özelleştirme öneren gelişmiş ülkeler, kendi sınırları içinde (özelleştirme yapmamakta ancak bizim ülkemizdeki kamu kuruluşlarını satın almak için çaba harcamaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında özelleştirme söyleminin sadece ülkemizdeki durumuyla ele alınmasının, bizi doğru bir sonuca ulaştırması söz konusu değildir. Özelleştirme sonuçları ise yaşanan her yerde benzerdir. Brezilya'daki durum bütün özelleştirme karşı hareketler için önemli bir deneyim niteliğindedir.

Özelleştirmelerin İktisadi Yönü

Özelleştirmelerde bugüne kadar yaşananların bir başka ortak yönü, sermayeye devredilen kuruluşların yok pahasına elden çıkarılması, bazen kuruluş alacaklarının bile satış bedelini fazlasıyla ödeyebileceği, arsa bedelinden daha düşük bedellerle özelleştirmelerin yapıldığı sıkça görülmüştür. Kimi özelleştirmelerde ise kuruluş gelirleri ile kuruluşa taksitle sahip olmanın söz konusu olduğu satışlar yaşanmıştır. Özelleştirmeler sonucunda hazine gelirlerinde önemli yer tutan vergi girdilerinde de önemli düşüşler yaşanmaktadır.

Ne Yapmak, Nasıl Yapmalı

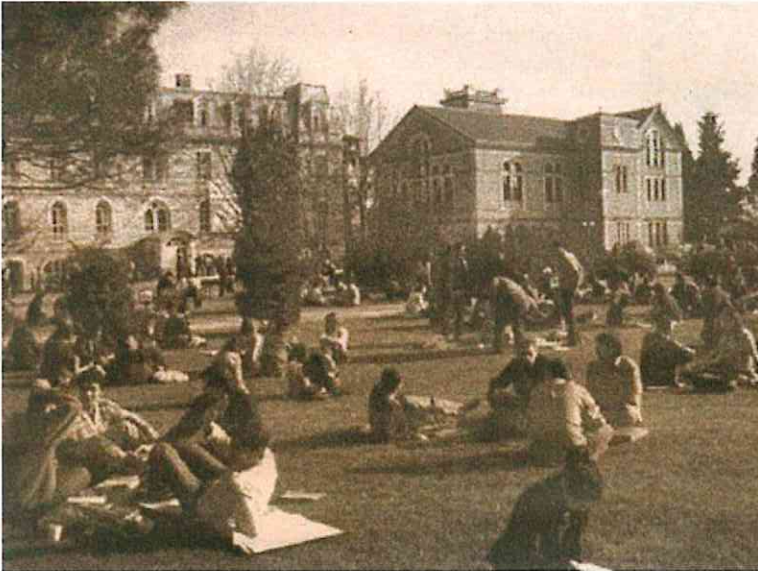
Asıl olanın dünyayı yorumlamak değil onu değiştirmek olduğu bilinciyle, sermaye tarafından dayatılan sınıfsal, bölgesel, cinsel, eşitsizlikleri ortadan kaldırmak için tüm emekçiler, ezilenler, yoksullar, barıştan ve yaşanabilir bir çevreden yana olan emek ve meslek örgütleri daha adil bir dünya kurmak için mücadele etmelidir.

MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ

Arif Nacaroğlu
Elektrik Mühendisi

İnsan yaşamında en önemli hedef, daha az enerji harcayarak daha rahat bir yaşam sürdürme olanaklarını elde etmektir. Burada "daha rahat yaşam" konusunda somut bilimden felsefe dünyasının en karmaşık dehlizlerine kadar inerek tanımlar yapmak tabii ki bu yazının konusu değil ama, aslında birbiri ile farklı anlamlar taşıyan 'ihtiyaç' ve 'istek' kavramlarını, felsefenin de yardımıyla bir iki cümle ile de olsa konuşmak, mühendislik eğitimi yazısı için iyi bir başlangıç olacak.

Bazı felsefeciler, sosyologlar Ve antropologlar ısrarla insanların en az enerji harcayarak, yani en az iş yaparak, en rahat hayati sürdürdükleri ilkel toplumları bu günkü karmaşık ilişkili toplumlara kıyasla daha mutlu sayarlar. Tüm ihtiyaçlarını sadece iki saatlik çalışma ile sağlayan toplayıcı insan atası ile gün çalışıp yine de günlük ihtiyacını karşılayamayan modern insanı karşılaştığımızda doğal olarak ilkel insanın bilmemekten kaynaklanan rahatlığını kabul etmek durumunda kalırız. Oysa gelişen dünya ve yaşam modelleri, ihtiyaçları yönetmek, farkındalık yaratmak ve eğitimin en gizli yöntemleri ile beynin en derin bölgelerinde saklı 'farklı olma arzusu' uyandırarak

isteklerimizi, 'mutlaka elde etmemiz gereken ihtiyaçlar' olarak masamıza sunacaktır.

Bu gelişme, nerede nasıl başladığı belli olmayan kapitalist üretim ilişkilerinin yaşamımızı yönlendirmesinin doğal sonucudur. İnsana, doğaya daha çok yakışan sosyalist üretim ve tüketim biçiminin ihtiyaç-istek dengesinde kantarın topuzunu ihtiyaçtan yana kaydırmış olması, daha geniş insan topluluklarının daha rahat bir hayat yaşamaları sonucunu doğurmuştur. Doğal olarak eğitimin, özellikle mühendislik eğitiminin nasıl olması gerektiği ile bir kaç söz söylemeden önce, bu eğitimin hangi üretim biçimi içerisinde uygulanacağı konusunda da bilgi sahibi olmak gerekir.

Genel olarak mühendislik eğitiminin iki amacı vardır. Bunlardan birincisi, mühendis adı Verilen elemanların kendi alanları ile ilgili konularda üretim yapmasıdır. Türkiye'de ve dünyada mühendislik eğitimi almış elemanların büyük çoğunluğu esas olarak bu görevi yapmaktadırlar. İkincisi ise, yine konularında

ileri düzeyde araştırma ve geliştirme yapabilecek elemanların yetiştirilmesidir ki akademisyenleri de bu grup içinde düşünmek doğru olacaktır. Belki bir üçüncü görev olarak üretimi gözleme ama müdahale etmeme (edememe) sayılabilir ki, bu, ülkemizde özellikle gelişmiş ithal sistemler kullanan kuruluşların istediği tipte mühendisliktir.

Eğer konu "sosyalist bir toplumda mühendislik eğitimi" olsaydı aslında bir kaç paragraf yazmak yeterli olacaktır. Ancak sürekli tüketime, sürekli değişikliğe ve bunların sonucu olarak doğanın, kaynakların sürekli talanına, umarsızca yok edilmesine dayanan kapitalist toplumlarda mühendislik eğitiminin nasıl olması gerektiği konusunu tüm girinti ve çıkıntıları ile irdelemek oldukça zor bir iş olacak. Bu nedenle bundan sonra yazacaklarımızın tamamı, tersini söylemedikçe, 'kapitalist üretim modelinde mühendislik eğitimi nasıl olmalıdır' üzerine olacaktır. Bu seçimde kendi içinde iki kısımda incelenmelidir. Öneriler kapitalist modelle uyum içinde çalışan ve kapitalizmin temel hedeflerine paralel çalışma sürdüren mühendislik ile, her şeye rağmen talancı kapitalizmin tahribatını en aza indirerek, belki iyi, belki kötü, onun sürdürülebilirliğini sağlayacak mühendislik.

Nasıl bir Mühendis?

Mühendisin genel olarak iş dünyası için üretildiği ön şartıyla başlarsak, çeşitli toplantılarda talebini belirten iş dünyasının 'nasıl bir mühendis' listesini burada bilginize sunmak yerinde olacaktır.

1. Mühendis adayları uygulamaya yönelik olarak yetiştirilmeli, özgüveni olan, tasarım, temsil, bilgisayar ve yabancı dil bilen elemanlar olmalıdır.
2. Mühendislikteki temel kavramları bilmeli, dalı ile konularda en temel bilgilere sahip olmalıdır. Çok karmaşık konuları detaylı olarak bilmesine gerek yoktur. Ancak bilgilerinin yorumlayabilmeliler.
3. Ekip çalışmasına yatkın olmalı, bireyselliği öne çıkarmayan, grup çalışması içerisinde katılımcı ve çalışmaların bir parçası olmayı becerebilen, sabırlı bireyler olmalıdır.
4. Sosyal olmalıdır: Değer yargılarına saygılı, disiplinli çalışkan ve hedefe kilitlenebilen özelliklere sahip olmalıdır. Toplum önünde konuşarak anlatmak istediklerini rahatlıkla anlatabilecek medeni esarete ve kullandığı dile hâkim olmalıdır.
5. Gerektiğinde inisiyatif kullanabilmeli, beşeri ilişkilerde uzlaşmacı fakat alacağı kararlarda bağımsız düşünebilmeliler. Çalışmalar devam ederken gözlemler yapabilmek, gerekiyorsa birisinin ona bir şeyi yap demesini beklemeden müdahale edebilmeliler, bunu doğru yer ve zamanda yapabilmeliler.
6. Mühendislik mesleğini rahat etmek için seçmemeli, aslında sadece mühendislik mesleği değil, hiçbir meslek çalışmadan kazanılacak bir meslek diye düşünülmemelidir. Tam tersine kazanma ile çalışmanın tüm mesleklerde doğru orantılı olduğu düşünülmeli, ona göre motive olunmalıdır. Birden bire kazanmak fikri dışlanmalı, çalışılırsa kazanılacağı aksi takdirde kazanamayacağı öğretilmelidir.

İş dünyasının istediği mühendis tipinin böyle olmasından daha doğal bir şey olamaz ama en son maddenin son cümlesi diğer tüm maddeleri özetler niteliktedir. Yani mühendis iş dünyasının tüm taleplerini yerine getirecek, olmadık yerlere olmadık tesisler kurdurup doğayı mahvedecek, doğal kaynakları talan edecek, uysal, uyumlu olacak, tüm 'pis işleri' ustaca yürütecek ve kılıfına uyduracak ama tüm bu fedakârlığına karşın birden bire kazanmak fikrini dışlayacak, çalışırsa kazanacağını yoksa kazanamayacağını bilecek. Böyle mühendise istenen mühendisten çok "köle mühendis" demek herhalde fazla olmayacaktır.

Günümüzde mühendislik eğitimi

Mühendislik eğitiminden önce mühendislik seçiminin çarpıklığı üzerinde konuşulması gerekir. Ülkemizde yüksek öğretime giriş yöntemleri oldukça şeffaftır. Liseyi bitiren her genç üniversiteye giriş sınavına girebilme hakkı ve ayrıcalığına (?) sahiptir. Ancak mühendisliğin belki de temelini oluşturan ve gözlemleme, gözlemden sonuç çıkarma ve nihayet sonuçtan sebep üretme aşamalarını düz liselere kıyasla daha kapsamlı öğreten meslek liselerinin mühendislik fakültelerinden dışlanmalarının gerekçesi

asla kabul edilebilir türden değildir. Burada açıkça söylemek gerekir ki, meslek lisesi mezunu imam hatip mezunu sorununun (?) kurbanı olmaktadır.

Görece daha iyi bir fizik ve matematik eğitimi aldığı var sayılan düz lise, fen lisesi, Anadolu lisesi mezunlarının ise tercihlerinde tıp, elektrik mühendisliği, eczacılık, gıda mühendisliği, diş hekimliği gibi meslekleri aynı sütunda sıraladıkları düşünülürse, en başta gençlerimizin "bir şey olayım da ne olursam olayım" mantığı ile bu işe başladıklarının göstergesidir.

İsteyerek ya da tesadüfen mühendislik bölümlerinden birine girmiş olan genci şimdi çok yoğun bir çalışma dönemi beklemektedir. Aslında zaten neredeyse muhakeme yeteneğini lise yıllarında üniversiteye hazırlanırken test sayfalarının şıkları arasına bırakmıştır ve şimdi son 17 yılı ile çelişen bir eğitim modeli ile karşı karşıyadır. Birinci yıl kolay geçer. Ancak ikinci yıldan sonra ve üçüncü yılda mühendisliğin temel konularına girmeye, mühendislik analizlerini öğrenmeye başlamıştır. Dördüncü sınıf artık sentez yıldır. Öğrendiği parçaları değişik şekillerde yerleştirerek yeni bir şey üretip, adına da 'bitirme projesi' deyip diplomasını alacağı gün yaklaşmıştır. Geçen dört yılına şöyle bir göz attığında aklında kalanlar daha çok geçmiş bilmem kaç yılın sınav soruları, 6 kişilik yurt odaları, fotokopi karanlığı ile iç karartan ders kitapları kopyaları, gitmediği derslerde arkadaşlarının tuttuğu ders notlarının

kopyalarıdır. Sararmış ders notlarını bilmem kaçınıcı kez tahtaya geçiren ders hocaları, ara sıra gelip, koskoca mühendisliği yine test mantığına indirgeyen ve angarya iş yapıyormuş aceleciliği ile tahtaya bir kaç denklem yazıp bir an önce sıvışmaya çalışan asistan dumanlı, kantin anılarında kalan üniversitesidir.

Şimdi cebinde bir diploması vardır ve üzerinde '..... mühendisliği için gereken dersleri almıştır' yazmaktadır. Zaten o güne kadar mezun olmuş 100 arkadaşından 70'i işsiz dolaşmaktadır. Ailesinin, çevresinin ezici bakışları altında dolaşmaya başlar. Araya tanidiklar sokulur. Asgari ücretli geçici işler denir.

Gece rüyasında son dört yılını görür. Çocukluğundan beri hayalini kurduğu mühendislik mesleğine isteyerek girmiştir. Henüz lise son sınıftayken üniversitesinde bir mektup almıştır. Dekan kendisini üniversitelerinde okuması için davet etmektedir. Diğer davetler arasından mühendisliği seçer. Kaydını yaptırdığı gün ülkesi hemen cebine bir harçlık vermiş, ulaşım, sağlık, asgari yaşam ihtiyaçlarını artık ben karşılayacağım demiştir. Güzel bir yurt odası kendisine tahsis edilir. Üç kişinin ortak kullanımını için mutfak, banyosu, buzdolabı, çamaşır makinesi vardır. Ailesine de ülkeye hayırlı bir vatandaş yetiştirdiği için duygulu bir teşekkür mektubu yazılmıştır. İlk derste sınıfta tüm öğrenciler yerlerini almışlardır. 20 kişidirler. Hoca elinde dizüstü bilgisayarı ile gelir ve "Bundan sonra dersleri uygulamalı olarak laboratuvarda yapacağız" der. Ofis saatleri bellidir. İsteddiği an kullanabileceği bilgisayarı ve her an girebileceği laboratuvar anahtarı artık cebindedir. Bölüm başkanı zaman zaman hocaların başarıları ile ilgili sorular sormaktadır. Hocalar kendine not verirken, kendi de hocaları değerlendirebilmektedir. ABED, MÜDEK diye bir şeyler gelir kulağına ama güler geçer. Kendisini dört yıllık misafir değil bölümünün ortağı gibi görmeye başlamıştır. Uyanır...

Bu sırada hocası da gözlerini havaya dikmiş kara kara düşünmektedir. Vereceği dersin kitabını alacak parası yoktur. Bütçe uygun olmadığı için kitabı bölüm de alamamaktadır.

Uluslararası konferanslara katılmaktan çoktan vazgeçmiştir.

Ulusal konferanslara 20 saatlik otobüs yolculuğu ile katılacak gücünü de kaybetmiştir. Doçent maaşı ile büyük şehirde yaşamak, çocuk okutmak neredeyse imkânsız hale gelmiştir. 30 yıl önce bölüm kurulurken alınmış cihazlarla deneyler yapmak, çıkardığı sonuçları bilimsel dergilerde yayımlatmayı beceremediği için şimdilik profesör olması çok zordur. Akademik dünyanın bilimi ile değil geçimi ile uğraşmaktadır. Ders saati gelir. Zaten 15 yıldır anlattığı dersi neredeyse ezberlemiştir. Ama kafasında kırk fikir dolaştığından unutmamak için ders notlarını da yanına alır. En büyük korkusu densiz bir öğrencinin aniden soracağı saçma sapan bir sorudur. Bu nedenle sınıfta diyaloga girmez. Yazar, yazar. Zil çalmaz ama dersin bittiğini haber verecek öğrenci çoğunluğu her sınıfta her zaman mevcuttur. Odasında otururken biri dalar içeriye. Rektör adaydır. "Lojman yapacağım, para dağıtacağım, tüy dikeceğim" türünden vaatlerle oyuna taliptir.

Ders notlarını tahtaya geçirirken dalar gider. Yeni asistan olmuştur. Asistan olduğu için üniversitesi kendisine dayalı döşeli bir lojman tahsis etmiştir. Evet, maaşı belki serbest çalışanlara göre biraz daha azdır ama en yeni cihazlarla donatılmış araştırma laboratuvarları, zamanlarının yarısını yurtdışı konferanslarda geçiren ağabeylerinin yaşamı, geleceğinin yansımaları hocasının dünyaca ünlü kariyeri aklını çeler. Üniversiteyi seçmiştir. Ürettiği, düşündüğü, gerçekleştirdiği her fikir hemen yakınındaki sanayi kuruluşunda hayat bulmaktadır. Öğrencileri ile birlikte zamanının yarısını bu fabrikalarda geçirmektedir.

Ve o malum ses yükselir sınıftan.

"Hocam süre bitti.

UZMANLAŞMAK VE UZMANLAŞMAMAK ÜZERİNE

Nurten Gültekin Çalık
Endüstri Mühendisi

Bilim ve teknolojinin birbiriyle sıkı bağlarının olması; birbirini ilerletmesi temel kuraldır. Bilim evrende olup biten olaylar arasındaki bağlantıların nedenlerini açıklamaya yönelik bir faaliyetlerdir. Teknoloji ise pratik faaliyetlere yönelik etkinlikleri kapsar. Bilimin teknolojinin önünde gitmesi ve insanlık yararına teknolojik uygulamaları gelişmesi gerekirken tam tersi; sermaye bilimsel gelişmenin önüne set çekip, teknolojik gelişmeyi kar amacıyla hızlandırmıştır. Ortaçağ boyunca bilim ve bilimsel uygulamalar kilisenin baskısına maruz kalmıştır. Günümüzde de benzer şekillerde bilimsellik baskı altındadır. Kapitalizmin doğuşu ile birlikte bilim ve teknoloji iç içe bir yapıya kavuşmuş; ancak birbirini ilerleten koşullar yaratılamamıştır. Kapitalizm teknolojiyi kendi çıkarları doğrultusunda geliştirirken, bilimi; gelişmelerin önünü açan dar bir faaliyet olarak kabul etmiştir. Gelinen süreçte bilim insanlık yararına değil, sermayenin çıkarlarına hizmet eden yapıya bürünmüştür.

Uluslararası sermaye kurumlarınca (Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (DB), Dünya Ticaret Örgütü(WTO), gibi uluslararası ve Avrupa Birliği (AB) ve Kuzey Amerika Ticaret Anlaşması(NAFTA) gibi bölgesel örgütler) teşvik edilen ve kamu hizmetlerinin tasfiyesini, işsizlik, esnek çalışma, kuralsızlaştırma ve sendikalara saldırı gibi yıkıcı etkileri olan (özellikle uygulama, mühendislik hizmetlerine yönelik olarak da aşamalar halinde uygulamaya alınmaktadır.

Üniversitelerimiz çok uluslu tekellerin ihtiyacına yönelik olarak; bilimsellikten uzak yeniden yapılandırma sürecine alınmıştır. Üniversitelerde amaç artık bilim üretmek değil, tekellerin ihtiyacına cevap vermek şeklindedir. ODTU, İTÜ, BOĞAZIÇI ve özel üniversitelerin, sermayenin ihtiyacına uygun projeler üretmesi, teknoparklar bu sürecin somut göstergeleridir. Tekellerin hizmetine girmiş üniversitelerin öğrencileri de bu amaca uygun yetişmeli ve yalnız kendisinden istenilenleri verebilecek, sorgulamayacak, bilimsellikten uzak yalnız teknokrat olarak işi ile ilişkisini sürdüreceği çalışanlar olması hedeflenmektedir. Bazı üniversitelerde mühendislik unvanının kaldırılması da bu sürecin bir parçasıdır.

Soru: İşinizi anlatır mısınız?

Ne desem ki, pek uzmanca bir şey olduğumu sanmıyorum

Sadece ne denirse onu yapıyorum

Pek çok küçük

Öbür küçük görevler var

Ayıklayıp sınırlandırarak ilgilendiğim

Çeşitli kayıtlar ve bunun gibi şeyler

İşte, sorumlu olduğum,

Ama bundan başka

Başlıca sekreteryal işler

Soru: Sekreteryal işle neyi kastediyorsunuz?

Söyleneni yapmak(gülüşler)

Ne istenmişse onu yapmak."(*)

Bir şirket çalışanıyla yapılan bu söyleşide olduğu gibi Mühendisten de istenen; işin farklılaşmasının (nitelik artışının) dışında aynı şekildedir.

Bu sürecin neleri hedeflediğini kısaca anlatmaya çalışalım.

Burada temel yaklaşım, vasıflı(egitimli) ve ucuz işgücünü sağlamak. Sermaye, uzmanlaşan teknik elemanlar değil; tam tersi her işi yapabileceği, her işten anlayan her işe koşuşturabileceği talebini karşılamaya çalışmaktadır.

1995'li yıllardan beri TMMOB'de tartışılan ve Şubat 1998 yılında İnşaat Mühendisleri Odasının "Yetkin Mühendislik Yasa Taslağı" ile İnşaat Mühendisleri Odası Yetkin İnşaat Mühendisliği Uygulama Yönetmeliği Taslağı" adıyla şekillenen konuya ilişkin ilk dokümanda yer aldığı gibi, sermayenin, TMMOB'de ve

Mühendislik hizmetlerinde neleri hedeflediği çok açık görülmektedir.

Öncelikle yürütücülüğünü Oda'nın yapacağı, üniversite temsilcilerinin de yer alacağı "Sertifikalı Mühendislik" komisyonunun oluşturulması, ikinci olarak ta yürütücülüğünü üniversitenin yapacağı ve Odanın temsil edileceği "Eğitimde kalite ve Akreditasyon" komisyonunun kurulması konusunda görüş birliğine varılmıştır" denilmektedir. (**)

Mevcut sistemi sorgulamadan ve çarpıklıkları ortaya koymadan; tüm sorunları ve sorumlulukları

Mühendise yükleyerek, uluslararası tekellerin istekleri doğrultusunda örgütün önüne dayatılan ve bu istekler doğrultusunda örgütün dönüştürülmesi istenen başlıklar (uzman mühendislik, piyasaya uydurulmuş bir

mühendislik etiği dayatmaları, akreditasyon) ücretli mühendisleri köleleştiren bir sürecin altyapısının hazırlıklarıdır.

Günümüzde TMMOB'nin yarımını şekillendirmek için yürütülen ve yavaş yavaş hayata geçirilen kavramlar TMMOB'nin önüne bir yol ayrımı koymaktadır. TMMOB, ya DTÖ, IMF'nin çizdiği çizgide bir örgüt olarak süreç içinde yok olacak, ya da iş süreçlerindeki mühendisin işlevindeki dönüşümü göz önüne alarak, sanayileşme ve toplumun refahı için mücadele eden bir örgüt kimliğine kavuşacaktır. Çünkü uzmanlık, mesleki yetkinlik olarak değil, mühendisliğin, özellikle yabancı (yerli) uzman mühendislerin taşeronu olarak ve bağlı oldukları tekellerin çıkarları için en az 5 yıl, çok düşük ücretlerle ve çok yoğun çalıştırılacakları, yani alabildiğine sömürülebileceği koşulları dayatmaktadır. Dolayısıyla, yeni mezun mühendis ve mimarlar, yıllarca yabancı-yerli uzman mühendislerden alacağı belge adına, her konuda yönetimi altındaki mühendis ve mimara hiç karşı gelemeden ve onun her fikrini onaylayan, vereceği her görevi kabullenen bir pozisyona mahkûm edilecektir. Dahası, uzman mühendis adı altında Stajyer gibi çalıştırılacak mühendis ve mimarlar, farklı ücret ve sürede belge alabileceği için, uzmanlaşmaya çalışanlar arasında, yoğun bir sömürü ve rekabete koşullanma ile eşdeğer çelişki yumağıyla, kitlese çıkarlarının yerine rekabete koşullanan ve bireysel çıkarlarından başka bir yönelişe giremeyecek sürece itileceklerdir. Ve "toplumun çıkarları" fikri, yerini egemen olarak, "tekellerin çıkarına" terk edecektir. Bu dönüşümün dayanağı olan bir eğitimin (uzmanlık eğitimi veya sertifika eğitimi) demokratik bir kuruluş tarafından parayla satılıyor olması ise, 'bilimsel ve teknolojik gelişmeye ne derece hizmet ediyor' diye düşünmek bile yersiz kalmaktadır.

Kısacası tasarlanan ve ufak ufak uygulanmakta olan sistem aslında Mühendisin belirlediği bir alanda mesleki gelişmesini sağlamak yerine, tam tersi gelişmemesini hedeflemektedir. Sistem uzmanlaştırmayarak eğitimli kölelerini yaratmak için aşama aşama planlarını hayata geçirmeye devam ediyor.

*ANN GAME-UNDOING THE SCCOIAL

** TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI- Yetkin Mühendislik Yasa Taslağı ile İnşaat Mühendisleri Odası Yetkin İnşaat Mühendisliği Uygulama Yönetmeliği Taslağı" Şubat-1998

TELEKULAK MESELESİ VE BİLİMİN İŞLEVİ

Arif Doğan

Newton'un yerçekimi kanununun varlığını ortaya atmasından, Kopernik'in dünyanın güneş etrafında döndüğünü keşfetmesine kadar; her bilimsel ilerleme doğa ve toplum karşısında insan bilgisinin artması anlamına gelir. Tarihsel gelişmeyle beraber, insanın doğa ve toplum karşısındaki bilgisi arttıkça, insan doğaya bağlı bir varlık olmaktan çıkıp doğaya bağlı ama doğaya hâkim bir varlık olmaya doğru ilerliyor.

Bilimsel bilginin ilerlemesi ve düşüncenin tarihsel gelişimi kendinden menkul soyut bir gelişme ve ilerleme olarak gerçekleşmiyor. Nesnel bir temel üzerinde şekilleniyor Ve ilerliyor. O nesnel temel ki; karşıt sınıf ve görüşlerin mücadelesinin sahnesidir. 'Sahne'deki çelişki ve çatışmalar bilimsel bilginin tarihsel ilerleyişini etkilediği gibi, bilimin toplumsal işlevini de belirliyor. Egemen sınıflar her zaman bilimi, bilimsel ilerlemeyi kendi egemenliklerinin aracı haline getirmek istemişlerdir. Elbette karşıtını da içermekle beraber.

Asıl üzerinde durulması gereken egemen sınıfların bilimi kendi sınıf çıkarları için kullanmasıyla beraber -belki de daha önemlisi bilimsel gelişme ve ilerlemenin önünde set çekmeleridir. Bilimsel bilginin kendi egemenliklerinin dayanaklarını zorladığı her yerde ve her zaman gerici sınıflar bilime, bilim adamlarına din ve gericiliği kullanarak saldırmışlar, hatta katletmişlerdir. Dünyanın evrenin merkezi, güneşin de bu merkez etrafında döndüğünü kabul eden skolastizme ve Hıristiyan gericiliğine karşı duran Kopernik düşüncelerini ancak ölümüne yakın açıklayabilmiş Ve sonrasında Galileo, yalnızca 'basit' bir bilimsel bilgiyi savunduğu için engizisyon tarafından ömür boyu hapse mahkûm edilmiştir. Bilimsel ilerleme tarihi bu gibi yüzlerce örnekle doludur. Egemen sınıflar bilimsel gelişmeye, halk yığınlarının bilimsel bilgiye hâkim olmasına, aydınlanmaya, rasyonel düşünceye karşı olmuşlar, gericiliği, karanlığı yaymak ve egemen kılmak için her türlü bilim dışı hurafe, yanılgi ve önyargıyı beslemişlerdir.

Göze batan bilimsel gerçekleri çarpıtmakla beraber kullanmaktan da geri durmamışlardır. Emperyalizm; bilimsel bilgi birikiminin küçümsenemeyecek bir düzeye yükseldiği bir dönemde tarih sahnesine çıkmıştır. Hele günümüzde mikro-elektronik, teknoloji, otomasyon, yazılım sistemleri ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler bilimsel bilginin ve onun uygulaması biçimi olarak teknolojik düzeyin göstergelerindedir.

Telekulak Meselesi

Elektronik ve haberleşme teknolojisindeki gelişmeler insanları arasındaki iletişim ve ulaşımı kolaylaştırmıştır. Bilimsel ve teknolojik bir gelişmeye denk düşen cep telefonları, internet bağlantısı vb. teknolojilerin halk yığınlarının yaşamsal ihtiyaçlarını karşıladıkları bir gerçektir. İnsanlar arasındaki ilişkilerde rahatlık ve kolaylık!

Hem de nasıl!

Her konuşulanın, yazılan ve görüntülenin birileri tarafından izlenmesi ve dinlenmesi derecesine varan bir bilimsel ilerleme, rahatlık ve kolaylık!

CHP Genel Sekreteri Önder Sav'ın özel bir konuşmada söylediklerinin Vakit gazetesinde yayınlanmasıyla başlayan "dinleme-dinlenme" tartışmaları Emniyet Genel Müdürlüğü

(EGM) İstihbarat Daire Başkanlığının 26 Ocak-25 Temmuz 2007 tarihleri arasında tüm İletişim araçlarını takibe aldığı ortaya çıkmasıyla daha şiddetlendi. EGM İstihbarat Daire Başkanlığının talebinin adli organlar tarafından uygun bulunması, hükümetin desteklemesi, derin devletçi CHP'nin de kendisi dışında herkesin dinlenmesinden yana olduğu düşünüldüğünde yasama-yürütme-yargı üçlüsünün tam takım vatandaşın dinlenmesinden, özel hayat, gizli, mahrem ne var ne yoksa ortaya serilmesinden yana olduğu görülmekte.

Asıl mesele bilindiği üzere halkın, düzene muhalif unsurların fişlenmesi, gelecekteki olası tepki ve halk hareketlerine karşı önlem almaktır. Bilimsel gelişme ve teknolojik olanaklar halkın elinde bir araç olduğu kadar tersinden gericilik tarafından halka karşı bir silaha dönüştürülmüş durumda olmasındır.

Bilimsel ilerleme burjuva kapitalist düzeninde emekçilerin mücadelesinin bastırılmasının bir aracı haline geliyor. Burjuva demokrasisine göre en temel haklardan olan "özel hayatın gizliliği" halk muhalefetini engellemek amacıyla ayaklar altına alınıyor. Oysa vatandaşın muhalefet edip yaşadığı düzende rahatsız olduğu, beğenmediği olguları değiştirme hakkı yok mudur? "Demokrasi gereği" elbette vardır. Burjuva demokrasisinin ikiyüzlülüğü elbette bu hakkı lafta tanımakla yetinecektir!

Bilim Gericiliğinin Elinden Kurtarılmalıdır!

Bilimsel bilgi, dünyanın ve toplumun bilimsel kavranışı 'burjuvazinin çıkarlarına aykırıdır. Tersine; bilimsel bilgi işçi sınıfının ve emekçilerin kurtuluşunun müjdecisidir. Bilimsel gelişme üretici güçleri, üretim aygıtlarını - geliştirerek tüm insanlığa yetecek düzeyde bir üretime olanak veriyor. Artık insanı insana düşman eden kaynak kıtlığının yerini tüm insanlığa yetecek kaynak 'bolluğu' almış, sosyalizme geçişin nesnel koşulları yaklaşık yüzyıldan beri olgunlaşmıştır.

Bilim ve teknolojinin gelişmesi, bunun üretimde kullanılması tarihsel gelişmenin zorunlu bir sonucudur. Aynı tarihsel gelişmedir ki; toplumu sosyalizme götürmektedir. Bilimi sermayenin tekelinden, halk düşmanlarına hizmet etmekten kurtaracak olan da; bilimi, kafa emeğini ve birikimini emekçilerden yana bir dünya için değerlendirecek olan da işçi sınıfının iktidarındır; sosyalizmdir.

GIORDANO BRUNO

M. Arif KOŞAR
Bilgisayar Mühendisi

Bilimin tarihsel ilerleyişinde birçok bilim insanı ve felsefeci egemen olan düzenin kurumlarına ve ideolojilerine dokunmak durumunda kaldıklarında, hele dokunmakla kalmayıp şiddetle eleştirme cesareti gösterdiklerinde "şeytani güçlerin hizmetinde" olmakla suçlanmışlar; aforoz edilmişlerdir.

Sermaye birikiminin kapitalizmden çok çok önce ortaya çıktığı, zaten burjuvazi henüz tarih sahnesine bir güç olarak çıkmamışken feodalizme karşı burjuva hareket ve ideolojilerin söz konusu olduğu düşünüldüğünde feodalizme karşı "akılcı", "rasyonel" tepkilerin de mümkün olduğu görülebilir.

Ancak "rasyonel", "akılcı" tepkiler; "akıl egemenliği" ile ifade edilen burjuva egemenliğinin, kimin "akılının" egemenliği olduğu bugünden bakıldığında orta yerde durmaktadır. Böyle olsa da, bahsedilen "akıl egemenliği" noktasına gelmek dahi epey zaman almış; çeşitli geçiş biçimlerine tanık olunmuştur. Feodal egemenliğin ideolojik dayanaklarından olan skolastizm* Aristo mantığının Hıristiyanlığın temel dayanağı olarak yeniden üretilmesi; kilisenin ideolojik egemenliği ile birleştiğinde "akla", "rasyonel düşünce ve düşünmeye" karşı düşünsel bir baskı ortamı ortaya çıkmıştır. Böyle bir ortamda düşünce ve ilerleme en zor dönemlerinden birini yaşamıştır.

Bu dönemden çıkışın isimlerinden birisi de Giordano Bruno'dur. Ancak tam olarak çıkış değil; çıkışı doğuracak olan doğuşun; çıkışın doğuşunun isimlerindedir. Öyle ki; düşüncenin diyalektik ilerleyişinin dıştan dayatma bir zorlaması izlenimini verircesine; 16. yy. nesnellüğünün zorunlu bir sonucu olarak Bruno, egemen dinsel anlayışlara karşı dinsel bir karşı koyuş sergilemiş; ancak akli ve rasyonaliteyi sürekli vurgulamıştır. Bruno, filozof mudur; bilim insanı mıdır diye sorarsak; en kolay yanıt "filozoftur" olur. Ancak henüz doğa ve toplum bilimlerinin yeterince gelişmediği 16. yy'da, doğa ve toplum bilimleriyle felsefeyi birbirinden ayırmak mümkün değildir (bu, bugün de başka bir içerikle geçerlidir). Çünkü doğa ve toplumun yorumu, gelişmiş bilimsel bilgi birikimi üzerinden değil, doğa ve toplumun yasalarına hâkim olmamanın verdiği filozofi izlenimler, tımdengelim, "kartezyen" hesaplama vb. yöntemler üzerinden yapılmaktadır.

1548 yılında doğan Bruno henüz 15 yaşında iken kilise eğitiminin eksik ve hatalı yönlerini sorgulamaya, derslerine kafa yormaya başladı. 1572 yılında rahiplik unvanını aldı. Düşüncelerini özgürce ifade edebilmek için ülkesini terk etti. Düşünceleri kısa zaman sonra Napoli'de ve Roma engizisyonunda tepki çekti. Düşüncelerinde entelektüel boyutta olanlar olduğu gibi, halka, hastalandıklarında paralarını rahipler yerine doktorlara verirken iyileşebileceklerini söylemek gibi kolayca uygulamaya hazır olanlar da vardı.

33 yaşında geldiği Paris'te Bruno kral tarafından desteklendi. Fizik, matematik, hitabet ve metafizik hakkında özel konferanslar verdi. Kargaşa yüzünden Londra'ya gitmeye karar verdi. Oxford Üniversitesinde meydana gelen bir tartışma sırasında, ileri derece açık olan sözleri yüzünden tutucu çevrelerce soğuklukla karşılandı. Giordano Bruno, düşüncelerinin açıklanmasının kendisi için son derece tehlikeli olduğunu bildiği halde, yazı ve konuşmalarında düşüncelerini açık bir şekilde ifade etmekten çekinmedi:

"Ne gördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanırım, ne de bunu açıkça ifade etmekten korkarım. Karanlık ve aydınlık arasındaki, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorlukla karşılaştım ve cehaletin babaları olan resmi akademisyenlerin yanı sıra kalın kafalı çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım."

Bruno, skolastığın evrenin merkezini dünya olduğu tezine karşı çıkarak uzayın kendi merkez güneşi ve gezegenleri olan sayısız güneş sistemiyle dolu olduğunu açıkladı. Güneşlerin, kendiliğinden ışıklı olduğunu, gezegenlerin ise yansıyan ışıkla aydınlandığını söyledi. Güneş lekelerinden söz etti ve güneş sistemimizin, uzayda ilerleyici bir harekete sahip olduğunu savundu.

1585 yılında yani 37 yaşındayken Paris'te Bruno kendisi için çok tehlikeli bir işe girişir: Aristo'ya karşı 130 tez. Bu tezleri üniversitede şiddetli bir tartışmanın konusu olur ve Bruno Paris'i derhal terk etmek zorunda kalır.

1587'de gittiği Almanya'da da Oxford'da başına gelenler tekrarlanmıştır. Helmstadt'ta, Luther yanlıları, Brunoyu aforoz ederler. 1591 yılında, Mocenigo'nun çağrısı üzerine Venedik'e gider. Bruno'dan "doğal sihrin" sırrını öğrenemeyen Mocenigo, Bruno ile çatışınca onu engizisyona ihbar eder.

1593 Şubatında Bruno Roma'ya yollandı ve altı yılını engizisyon hapisanesinde geçirdi. 1599 baharında mahkeme başladı. 1600 yılının ocak ayında Bruno suçlu bulundu. Karar açıklanırken Bruno'dan şu sözler işitildi: "Bu kararı açıklarken içinizde duyduğunuz korku benim onu kabul ederken duyduğum korkudan belki çok daha büyüktür."

Giordano Bruno 52 yaşındayken, 1600 yılının Şubat ayında bir sabah uyandırılıp zincirlenerek Campo di Fiori'de, halkın önünde, kazığa bağlanarak yakıldı.

Giordano Bruno Ortaçağ gericiiliğinden, dinsel skolastizmden çıkışta, Rönesans'ın başlangıcında egemen ideolojiye kafa tutma cesaretini göstererek, toplumsal ilerleyişin bir yansıması olarak nitelendirilebileceğimiz düşüncenin tarihsel ilerleyişinde önemli bir iradi etken olmuştur. Elbette Rönesans öncesi ve sonrasıyla düşündüğümüzde kimi bilim insanı ve filozoflar, dönemlerinde çığır açan görüşler ileri sürmüşler; ulusların ve ezilen sınıfların kurtuluş yolunu aydınlatarak süreci hızlandırmışlardır. Bruno bunlarla karşılaştığımızda "küçük", ancak dönemi içerisinde gericiliğe karşı mücadelesi ve karanlığın karnında açtığı aydınlık yarık ile anılmayı hak eden bir filozof/bilim insanı olmuştur.

Bugün onun için İtalya'da bir heykel duruyor. Modernizme giden yolu açtığı söylenerek ilerici adına dikilen bir heykel. Doğruluğun savunusu olarak nitelendiriliyor. Ancak "doğruluk" kapitalist burjuvazinin alanına hiç girmemiş; bugüne geçmişte savunmak durumunda kaldığı Brunoları dahi çoktan inkâr etmiş; ortaçağ mistisizmine, "çağdaş" gericiliğe sarılmaktan imtina etmemiştir.

*Skolastizm: Avrupa'da 10. yüzyıldan 17. yüzyılın sonlarına kadar, üniversitelerde ve din okullarında okutulan felsefeye verilen ad. Bu felsefenin genel özelliği, dini esasları, değişmez birer temel saymak ve akim delillerini bu esasa göre açıklamaktır.

HEP ARANIZDA OLACAĞIM FREDERIC JOLIOT-CURIENİN YAŞAM ÖYKÜSÜ

Selçuk Karstarlı
Endüstri Mühendisi

Yazarı: Güney gönenc
Yayınevi: Bilim ve Sanat yayınları
Yayın Yeri: İstanbul
İlk Yayın Yılı: 1994
230 sayfa

Frederic Joliot-Curie... Yüzyılımızın en büyük fizikçilerinden biri... Bilim adamının topluma karşı sorumluluğunun, yurtseverliğin barışın simgesi... İkinci Dünya Savaşı'nda Fransa Ulusal Direniş

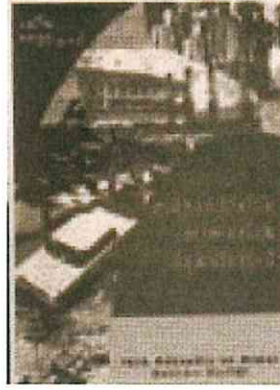
Cephesinin Başkanı... Dünya Bilim İşçileri Federasyonu'nun Ve Dünya Barış Konseyi'nin kurucusu ve Genel Başkanı. Bu kitap Frederic Joliot Curie'nin yaşam öyküsüdür.

Frederic Joliot 19 Mart 1900'de doğdu. Babası Henri Joliot Paris Komünü savaşçılarından bir maden işçisiydi. Birinci Dünya Savaşı'nda çok sevdiği ağabeyini kaybetmişti. Bu sıralarda babasının ölümü ailenin mali durumunun bozulmasına neden olmuş ve okuduğu Lakanal Lisesi'nden alınıp parasız bir okul olan Lavoisier Lisesi'ne verilmişti. Bu yıllar onda yeni bir merakın uyandırdığı yıllardır: Fizik! Masasının karşısında, duvarda, bir fizik dergisinden kesilmiş bir resim: Pierre ile Marie Curie'nin resmi. O yıllarda Frederic Joliot için bir hayal olan şey ilerleyen yıllarda gerçek olur ve Marie Curie'nin asistanı ve damadı olur. Irene Curie ile iki soy ismi (Joliot-Curie) ortak kullanarak ilk kez eşinin soy ismini alan bilim adamı olmuştur: Frederic Joliot-Curie aynı zamanda Fransa'nın ilk Atom Enerjisi için yüksek komiseri olmuş ve Russell-Einstein Manifestosu'nu 1955 yılında imzalayan 11 bilim insanından biri olarak da tarihe geçmiştir. Bu kitapta Joliot-Curie'nin Ulusal Direniş Cephesi Başkanı olarak Nazilere karşı yürüttüğü yiğit savaşı, Barış Hareketi'nin kuruluş ve gelişmesindeki çabalarına da yer verilmiştir. Joliot-Curie'nin yaşamı birçok ödülle doludur, ancak bunlar içinde sanırım en önemlileri Yapay Radyoaktivite çalışmasından dolayı aldığı Nobel Ödülü ve Dünya Barış Konseyi Çalışmalarından ötürü 1951 yılında aldığı Lenin Barış Ödülüdür. Joliot-Curie ayrıca Légion d'honneur madalyası sahibidir.

Kısacası bu kitapta okuyacağımız Frederic Joliot-Curie'nin öyküsü dünya ve ülkemizin bilim insanlarına, hatta tüm insanlığa örnek olacak, yüzyıllar boyu saygıyla ve minnettarlıkla anılacak bir yaşam öyküsüdür.

Mühendislik Mimarlık Öyküleri-I

Derleyen: Mahmut Kiper
Yayınevi: TMMOB Kitapları
İlk Yayın Yılı: 2004
236sayfa

Bu kitap yalnızca Cumhuriyet yıllarının mühendislerinin yaşadıklarını anlatmıyor. Kitapta yer alan öyküler aynı zamanda sanayileşme ve teknik gelişmelerinde tarihine ışık tutuyor. Kitapta toplanan öykülerin başlıkları aşağıda yer almaktadır.

Fabrikalar Kuran Fabrika Kardemir Ve Türkiye Cumhuriyeti Demir-Çelik Öyküsü
İlk Feneri Yakanlar (Zonguldak Madenleri)
Yeşil Çay Yaprağında Demli Çay Bardağına Bir Başarı Öyküsü
Devrim Otomobili Hikâyeleri
Türkiye'nin Yaşadığı Hızlı Kentleşmenin Öyküsünü Kurmanın Seçeneklerinden Biri
Uçak Fabrikaları Nasıl Kapatıldı?
Atatürk Orman Çiftliği
Bir Rüzgâra Karşı Toplu Konut Öyküsü
Cumhuriyetin İlk Dönemlerinde Yüksek Mühendis Mektebi ve Dökümcülük Anılarım
PTT Arla Ve Teletaşın Öyküsü
MTA'lı Yıllarım
Bu öyküler içinden Devrim otomobili ve ilk uçak fabrikası öyküleri ülkenin teknik alanda yaptığı hamlelerin uluslararası tekelin çıkarlarına nasıl kurban edildiğinin en iyi anlatıcılarıdır sanırım. Bu öyküler ilk otomobil ve uçak yapma girişimlerinin önünün kesilmesinde burjuva basınının nasıl yer tuttuğunu da açıkça gösteriyor. Devrim Fiat firmasının Koç Holdingle planladığı yatırıma kurban edilirken, Nu.D37 ve Nu.D38 uçakları da Boeing firmasının ticari çıkarlarına kurban edilerek açılan ilk uçak fabrikasının da batırılmasına yol açmıştır. Burhan Oğuz'un Demir Çelik öyküsü ise mühendislik fakültelerinin geçmişteki olanaksızlıkları ve buna bağlı olarak teknik ve patent konularında dışa bağımlılığın hikâyesini anlatıyor. Oğuz kendi geliştirdiği bir küresel grafitli dökme demir yöntemini tezleştirecek ve kendisine doktora danışmanlığı yapacak bir akademisyeni dahi bulamamış olmanın ve bu yöntemin 12 yıl sonra bir batı ülkesinin bu konuda patent almasından duyduğu acıyı bu öyküde dile getirmiş. Zevkle okuyabileceğiniz bu kitabın şu anda 2. ve 3. Ciltleri de yayınlanmıştır ve her üç cildi de TMMOB'a bağlı odalardan temin' edebilirsiniz. Kısacası bu kitapta okuyacağımız Frederic Joliot-Curie'nin öyküsü dünya ve ülkemizin bilim insanlarına, hatta tüm insanlığa örnek olacak, yüzyıllar boyu saygıyla ve minnettarlıkla anılacak bir yaşam öyküsüdür.

GENÇLİK KAMPINDA BULUŞUYORUZ!

Onur Kotan
Kocaeli Üniversitesi
Makine 4. Sınıf Öğrencisi

Son yıllarda artık daha düzenli bir hale gelen gençlik kamplarının biri de bu sene Gümöldür'de yapılacak. İki ayrı grup halinde illerin ayrılmasıyla 6-13 ve 15-22 ağustos 'tarihleri arasında düzenlenecek kampta ülkenin dört bir yanından gençler katılacak. Burjuva aygıtlarının gençleri bir sembol olarak buluşturma kampanyalarının (doğudan gençlerin batıya, batıda ki gençlerin doğuya götürüldüğü, farklı eğitim kampanyaları) yanında geleceği örme planı yapan bizler; doğa, tarih, yaşam için buluşuyoruz.

Kamp komitesinin yayınladığı deklarasyonda kampın neyi amaçladığı ve neye hizmet edeceği kısaca açıklanıyor: "Gençlik Buluşması' toplum içerisinde yaygınlaşan şiddet kültürü yerine dostluk; bireycilik yerine dayanışma ve yardımlaşma; bireysellik yerine kolektivizm duygularını pekiştirmeyi amaçlayan bir gençlik kampıdır."

Kampın da ana teması olan doğa, tarih, yaşam üçlemesinde politika üretmek ve yön vermek bir bakıma bizlere düşmektedir. Doğa katliamlarında, tarihi varlıkların korunmasında, yaşam alanlarımızın peşkeş çekilmesinde işin merkezinde mühendislik, mimarlık ve şehir

plancılığı bulunmaktadır. Kampta yapılacak panel, söyleşi ve konferanslarda konuyla ilgili çalışması olan odalar mutlaka katılmalıdır. Örneğin, son dönemlerde çok fazla tartışılan "kentsel dönüşüm" (bölüşüm) konusunda ne demeliyiz? Gecekondu mahallerini mi, yoksa "kentsel dönüşüm"e alternatif, halkın demokratik mekanizmalarla karar verdiği, modern ve çağdaş konutlarda barınma hakkını mı savunmalıyız? Ya da gündemden hiç düşmeyen nükleer enerji konusunda yanıtımız sloganlardan öteye nasıl geçebilir? Bunlar hem bizim bu konularda gelişmemizi hem de sene içinde yürüteceğimiz çalışmaların temelini oluşturacaktır. Teknik çalışanlar içindeki çalışmamızın önemli bir kolu olan öğrenci üyeler, iki kampta da ayrı ayrı toplanmalı ve önümüzdeki sene yapılacak olan kurultaylarla görüş alışverişinde bulunmalıdır. Hatta imkân olursa emek hareketinden bir mühendisle "TMMOB'un geleceği", ve bize düşen görevler üzerine bir söyleşi yapabiliriz. Mühendislik, mimarlık ve planlama alanında ve bu alanları ilgilendiren gündemin önemli maddelerine dair yaklaşımlarda düzen içi etkilenmeler oldukça fazla. Bu nedenle mühendislik alanında halkçı, bağımsızlıkçı ve devrimci bir politika

üretebilmek olmazsa olmaz. Kampta biz öğrenci üyeler görüş alışverişlerinde bulunup, sene içindeki hedeflerimizle planlar yapacağız. Kamp bilgi paylaşımı, ortak hareket edebilme ve tüm yılın "teknik" yorgunluğunu atabilmek için büyük bir olanak. "Doğa, Tarih ve Yaşam" alanında daha çok söz sahibi olabilmek için Ege'de buluşuyoruz!

1998 yılında yapıları Bergama'dan satırlara Yansyanlar

Zihni Anadol (Yazar)

Bergama buluşması bütün dünya gençliğini emperyalizme, faşizme karşı birleşmesidir. Oradaki binlerce kişinin hep birlikte slogan atmaları, oradaki gençliğin örgütlenmesi en güzel komünün ifadesidir. Ben devrimi ilk defa orada gördüm.

Bülent Habora (Yazar)

Kampa adımımızı attığımız andan itibaren, ayrılıncaya dek, göremeyeceğimiz kadar, altını çizerek söylüyorum, "önemli" şeylerle karşılaştık. 23 ülkeden 2600'e yakın genç el eleydi. Yürek yüreğeydi.

Gediz Akdeniz (Öğretim Üyesi)

Bergama köylüsünün uluslararası tekelci bir şirkete karşı yıllardır sürdürdüğü sağduyu direnmesinin rüzgârı ile gençler "Dünya Gençlerinin Bergama Buluşması"nda bir araya geldiler. Buluşmada gençler, hegemonyacıların bilimde, eğitimde, sanatta ve kültürde geliştirdikleri küresel dayatmacı politikaların esiri olmadıklarını dünyaya duyurdular,

Adnan Özyalçiner (Yazar)

Bergama'da gençlerin bir araya gelmeleri dünya barışı, demokrasi, eşitlik açısından, dünyanın mutlu bir geleceğe ulaşması bakımından çok önemli... Türkiye Ve dünya edebiyatında emeğin emekçinin önemini ve yerini gençlerle tartıştık. Bu karşılaşmanın yaşlı dünyamız için başarılı bir gençleşme eylemi olacağına inanıyorum.

Aydın Çubukçu (Yazar)

Yeryüzü ölçeğinde bakıldığında çok küçük bir alan üzerinde gerçekleşen bu birliktelik, bütün bir dünyanın umudunun mayalanmasını temsil ediyor.

Hayat SUS- TU- RU- LA- MAZ.

frekans 11996
Polarizasyon Dikey
Batı 26000 Türksat

İşçilerin, sanatçıların,, aydınların, kadınların, gençlerin, sendikacıların

Barış, demokrasi ve insan hakları savunucularının desteğiyle 3 Aralık 2007'de "Hayatın Tüm Renkleri" sloganıyla yayın hayatına başlayan Hayat Televizyonu'nun frekansı iptal edilerek, 16 Temmuz 2008 günü ekranı karartılmıştır.

Hayat Televizyonu'nun yayın frekansının iptal edilme gerekçesi, herhangi bir hukuki sürecin sonucu değildir. Bir sermaye grubuna dayanmayan Hayat

Televizyonu'nun yayın aracının bulunmadığı, yetkililerince açıklanmıştır.

Bir ajanstan aldığı görüntülerin, başka bir televizyon kanalında da yayınlanmasının, Hayat Televizyonu ile ilişkilendirilmesi teknik olarak mümkün değildir.

Gerçek olmayan gerekçeyle yapılan bu karartma, ifade özgürlüğüne yapılan bir saldırıdır. Bu saldırı, yalnız Hayat Televizyonuna karşı değil, onun sesini duyurduğu, sesine ses kattığı, görmezden gelinenlere, yok sayılanlara karşı bir saldırıdır.

Çünkü Hayat Televizyonu, yok sayılan emekçileri, bizzat onların ağzından yansıtarak, gerçekler üzerindeki örtüyü aralamayı kısa yayın hayatı boyunca başarabilmiştir. Tersanelerde öldürülen işçilerin eşleri, grevdeki işçiler, yok edilen tarım, kentsel dönüşüm bahanesiyle evlerinden edilenler, göç mağdurları, kent yoksulları ve dahası.

Kadınlar kendilerine ait programlarında özgürce konuşabilmişler, şeriat darbe ikilemine hapsedilmeye çalışılan gündemi değiştirerek, gerçek iş aş sorunlarını, şiddeti, cinsiyet ayrımcılığını sorgulayabilmişlerdir.

Toplumsal muhalefet, bütünüyle Hayat Televizyonunda hayat bulmuştur.

İşte bunun için, milyonların değil, milyonların sesi olduğu için karartılmıştır,

Hayat Televizyonunun ekranı ve onların kararlılığıdır, hayatı karanlıktan aydınlığa çıkaracak olan.

Teknikemek